

העלון יוצא לעילוי נשמת מזיאנה נג'מה בת חנינה לבית זדאן ע"ה, ובעלה מקיקץ ובעלה בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית נאמן

מוצאי שבת פרשת "כי תבוא", כ"ב אלול התשע"ח

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

השבוע השיעור יתקיים בשעה 23:00

ביתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או ב'קול נאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית נאמן': 079-9270505

נושאי השיעור:

- א. כל ישראל אומרים סליחות. ב. סכנת הפלאפונים הלא כשרים. ג. חשיבות הריקוד והשמחה בעבודת ה'. ד. לגדל בהמה דקה בארץ ישראל בזמן הזה. ה. חידושים בהפסרת השבת. ו. שליח ציבור שטעה בעשי"ת בחזרה ואמר "האל הקדוש". ז. קבלת הוראות מרן. ח. נבואות שכבר התגשמו. ט. לקרב כל יהודי.

מהלילה כולם אומרים סליחות

א. שבוע טוב ומבורך. הלילה אחינו האשכנזים מתחילים לומר סליחות, והם אומרים ככה: "במוצאי יום מנוחה קדמנוך תחילה". אבל הספרדים כבר הקדימו אתכם, "כבר קדמוך רבנו" (שבת י"ט ע"א). ומה הכוונה "קדמנוך תחילה"? שהקדמנו להתפלל כמה ימים לפני ראש השנה. שבוע הבא (במוצאי שבת פרשת נצבים), בלי נדר בשעה אחת עשרה נתחיל פיוטים של רבי כפיר פרטוש, אח"כ השיעור, ואח"כ התרת נדרים וסליחות (ואפשר לעשות התרת נדרים לפני הסליחות). זמן חצות בשעה שתים עשרה וארבעים, וא"כ יש לנו מאה דקות להספיק לפיוטים לשיעור ולהתרת נדרים?

זהירות! רעל

ב. כמה פעמים דברנו על האיפון, ואין לך דבר שאינו רמוז בתורה, כי כמה שישתגעו עד למעלה, ויעשו כל מיני איפון ופלאפון ומלאפון... הכל כתוב בתורה. בתוכחה של היום כתוב פסוק נורא ואיום: "בנים ובנות תוליד ולא יהיו לך כי ילכו בשבי" (דברים כ"ח מ"א), ולא דוקא שבי גופני אלא גם שבי רוחני. המלה "איפון" פעמיים, אחד לבן ואחד לבת, בגימטריא "בשבי". והפסוק אומר "ולא יהיו לך", הם לא יהיו שלך כי השבי לוקח אותם. ואח"כ מגיעים לשפל המדרגה, שאי אפשר לתאר את זה³. צריך לדעת שזה כמו אדם שבוֹלע רעל, ואומר: אני מחוסן ולוקח ויטימינים הכי טובים, אבל זה לא יעזור לו כלום, כי רעל קטן יכול להרוס בן אדם. גם אם הוא בחור, גם אם הוא נשוי, גם אם הוא זקן, לא יעזור לו

1. הפיוט שאמר רבי פרטוש עכשו "למענך אלקי", כ"כ מתוק. המחבר רבי דוד בן בקודה, ולא ידוע לי מתי חי. מרן הרב עובדיה ע"ה היה אומר את הפיוט הזה כל לילה בארבעים יום של הסליחות, ואפילו שכתוב שאומרים אותו רק בעשרת ימי תשובה. המלים שם כ"כ יוצאות מלב טהור פצוע ובריא, באמונה פשוטה ושבעת. "ועשה לטובה אות. וחון נפשות עצובות, למי ישע צמאות", צמאות למים של שיועה. הבקשה הזאת נתמלאה אחרי מאות שנים, והיום רואים את הישועות בעז"ה, בלי שום ספק בעולם. למרות כל המשוגעים והכופרים שאומרים שהכל בא בדרך הטבע, מטומטמים שכמותם. פעם ראש הממשלה הראשון (שלא היה צדיק וחסיד כמובן) אמר: מי שיאמר לי שהמדינה הזאת מתנהגת באופן ריאלי, הוא לא ריאלי, כי המדינה לא מתנהגת באופן טבעי, אלא מנהיגים אותה מלמעלה מעל הטבע. ועוד נחזור לזה.
2. בסליחות האלה נרויח שלא תהיה בעיה בידוי בערב ראש השנה אם כבר עלה השחר או לא, כי אנהנו אומרים כל הידוים בלילה. אמנם יש אומרים שכיון שהתחילו מוקדם בלילה יכולים להמשיך (עי' חזו"ע - ימים נוראים עמוד מ"ו ולמרן שליט"א בהערות והארות לב"ח ש"א פרשת נצבים אות 1), אבל אולי לא כדאי לעשות את זה. ערב ראש השנה וערב כיפור זה מיוחד, שבליילה אפשר לומר סליחות וידוים, אבל כשעלה השחר כבר לא אומרים תחנון, "ויאמר שלחני כי עלה השחר" (בראשית ל"ב כ"ז). בבוקר געשה מגין שחרית בשעה שבע, כי לא כולם יכולים לישון בשעה שתים ולקום בהנץ.
3. לפעמים אני מדבר עם אדם אחד, ושואל אותי: איך אתה מחזיק דבר כזה? הוא עונה לי: "סִבְבָּה". מה אתה מדבר? מה הסבבה הזאת?! צריך להשמר מהדבר הזה.

כלום. ומשפחות שלמות התפרקו בגלל הדבר הזה. לכן מי שיזרוק את האיפון הרשע הזה, הקב"ה יתן לו שנה טובה ומבורכת, חיים טובים וארוכים, ויתן לו שמחת חיים, שישמח בילדים שלו ויראה מהם נחת. כ"כ חשוב הדבר הזה.

על ידי ריקודים ושמחה מגיעים לעבודת ה' הטובה ביותר

ג. היום חשבתי על נשמת כל חי: "ואילו פינו מלא שירה כים, ולשונונו רנה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות". אני מבין שידינו פרושות הכוונה להתפלל, כמו שכתוב "פרשתי ידי אליך" (תהלים קמ"ג ו'). אבל מה זה "ורגלינו קלות כאילות"? אלא הכוונה לרקוד. ומכאן רמז לריקודים של החסידים בתפלה. אמנם חושבים שרק החסידים רוקדים, ואלו הליטאים והספרדים עצובים וזועפים כל הזמן. אבל זה לא נכון, כי רבי יהודה הלוי (ספר הכוזרי מאמר שני אות נ') כותב: אם תעבור בך השמחה אל הניגון והריקוד, הגעת למדרגה הטובה ביותר. ולמד את זה מדוד המלך, שכתוב עליו "מפזז ומרכרך לפני ה'" (שמואל ב' ו' ט"ז)⁴. כאשר אדם שמח לשם שמים, אין לך דבר גדול מזה, ואם הוא עצוב - לא קרה כלום, שירקוד והעצבות תיעלם לאט לאט. וגם רבי נחמן מברסלב ע"ה אומר את זה.

ראש השנה עם רבי נחמן בארץ ישראל

- ד. דרך אגב, ביום ראש השנה אלפים נוסעים לאומן. אבל צריכים לחשוב על דבר אחד, שאם אדם נוסע לאומן וזורק את אשתו והילדים שלו, לא עשה כלום. אומרים "אלול" ראשי תיבות אני לאומן ואשתי לחמותי... איזה ראשי תיבות משונה זה?! אבל מה עם הבנים שלך? הם יהיו אבודים ולא ישמעו קול שופר ולא יעשו כלום. וגם קודם כל שהאשה תסכים לזה, כי אם תעזוב אותה לאנחות, לא תקנה לה כלום לחג ולא תשמח אותה, עדיף שלא תלך לאומן, אלא תשב בבית⁵. ואם תרצה להתקשר עם רבי נחמן, תלמד בספרים שלו. אני מתקשר עם רבי נחמן כל ראש השנה, ע"י שאני קורא בספר המדות שלו (ופעם קראתי כל הספר הזה)⁶. זה ספר
4. ומיכל אשתו אמרה לו מלה אחת על זה, וענה לה: "ועם האמהות אשר אִמְרָתְ עַם אֲכַבְדָּה" (שם פסוק כ"ב), אסור לומר דבר כזה. ומאז היתה בצער כל ימי חייה.
5. והגיעו לשגעון כזה, שאדם חולה בלי ביטוח נוסע לאומן, ופעם אחת הלך מישהו להתבודד שם, כי זו אחת המצוות של ברסלב, "וישכב וירדם" (יונה א' ה'), לא היה שם אפילו רב החובל שיאמר לו "מה לך נרדם" (שם פסוק ו')... ולא מצאו אותו. אחרי שלושה-ארבעה ימים מצאו אותו מונח שם מת. למה עושים דבר כזה? אם אתה לא מרגיש טוב, קודם כל תעשה מה שצריך לעשות, תטפל בעצמך (או לפחות תעשה ביטוח).
6. פעם אמרו לי לקרוא ליקוטי מוהר"ן, אבל זה עמוק מדי בשבילי. אמנם אני קורא שם

עיצוב גרפי: האל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:21	20:12
ת"א:	18:38	20:09
חיפה:	18:27	20:09
ב"ש:	18:37	20:09

לקבלת העלון: bait.neheman@gmail.com

עורכים: הר"ג אביחי טענדן, שלום דרעי, משה דאדא שליט"א עריכה ובקורת: הר"ה רבי אלעד עידאן שליט"א

לע"נ מרת **הדסה**
אבישג רבקה
יט"ה ע"ה
בת הרבנית אביבה מרים
תחלואי בת מנחם
הרב' בראד שליט"א

דיווג הגון והצלחה
אביה בת
אילה חיה
משה בן שרח
הלל בן שרח

להצלחת
אברהם ועל
בני מלך
יזכו לחופתם
בקרוב ולשנה טובה
ומבורכת אכ"ר

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
יוסף חי כהן
בן מסעודה

מתוק מדבש, שעליו החילוניים כותבים שרבי נחמן היה "פסיכולוג של החסידות". והיום תירגמו את ספריו לשפות רבות.

"ואמונתך בלילות"

ה. ותירגמו גם את ספריו של **רבי שלום ארוש שליט"א**, שחזר בתשובה בזכות רבי נחמן, והוא כתב **ספר מתוק בגן האמונה**.⁷ הספר הזה תורגם גם לצרפתית, ופעם שר נכבד גוי ביקר עם אשתו אצל יהודי אחד בתונס בשם ר'נה טרבלסי, שהיה נציג של תוניסיה במקומות אחרים, והם היו יושבים ומדברים על כל מיני נושאים, העומדים ברומם של עולם או בתחתיתו של עולם, לא אכפת לי... אבל מה זה מענין את האשה שלו?! היא מצאה שם ספר "בגן האמונה", והתחילה לקרוא אותו. ראתה שכ"כ מתוק הספר הזה, ושאלה את בעל הבית אם היא יכולה לקחת אותו הביתה. אמר לה: תקחי אותו, אני אשיג עוד ספר כזה. לקחה אותו הביתה, וגמרה אותו כולו. אח"כ התקשרה ליהודי הזה, ואמרה לו: תשמע, **עכשיו אני מבינה איך היהודים הצליחו לשרוד עם כל הגזירות והגלויות שעברו עליהם**.⁸ אמנם היא לא יודעת להסביר איך הצלחנו לשרוד את כל זה, אבל זה בגלל שה' אמר שאנחנו נישאר לעולם, **"ואתם עדי נאם ה' ואני אל"** (ישעיה מ"ג י"ב), אתם העדים שלי. פעם נפוליאון התווכח עם החברים שלו מה העדות שיש אליקים (הם בד"כ היו מתווכחים על כל השטויות שבעולם),⁹ והוא אמר להם: **העם היהודי, שאלף שמונה מאות שנה בגלות ועדיין קשורים לאלוקים**. "כל זאת באתנו ולא שכחנוך" (תהלים מ"ד י"ח), זו העדות לזה.

השמחה בעבודת ה' שייכת אצל כולם

1. **צריכים לעורר את השמחה בלב**, שתהיה לנו שמחה שאנחנו שומרי תורה ומצוות, שמחה שיש לנו ראש השנה, שמחה שיש לנו כיפור, שמחה שיש לנו פסח, שמחה שיש לנו חגים שנחלקו לעם לפני שלושת אלפים שנה. **ואיך עושים את זה? רוקדים**. אני אקרא לכם סיפור מספר עליות אליהו (מעלות הסולם הערה כ"ב)¹⁰, על צדיק אחד בשם **רבי לייב מטלז**, הנקרא "**החסיד מטלז**" (הם כותבים בספר כאן "טעלז", אבל שיכתבו איך שירצו...). וכתוב ככה: פעם אחת עבר דרך טלז חיל צבא גדול, תחת פקודת שר גדול ופילוסוף (לא סתם שר אלא שר מדען ופילוסוף), ואנשי העיר נשמטו אחד אחד, לבל יתפוס אותם להראות לו את הדרך, וברחו כולם. השר מצא את החסיד הזה בבית מדרשו, מעוטר בטלית ותפלין ויושב ולומד גמרא. אמר לו: בוא תראה לנו את הדרך, אנחנו לא מכירים את העיר הזאת. **החסיד יצא מעוטר בטלית ותפלין וספרו בידו**, וילך הלוך ודבר בדברי תורה, הוא מראה להם את הדרך ולומד, ופומיה לא פסיק מגי'רסא. כשהגיע זמן מנחה, נטה החסיד מן הדרך ללכת ליער, כי אי אפשר להתפלל עם כל ההמולה הזאת, אז מצא פינה שם. צעקו עליו החיילים: איפה אתה הולך? צריך להראות לנו עוד את הדרך. אבל שר הצבא כשהבונן על החסיד, אמר: בטח יש לו

כל מיני גימטריאות וחיידושים יפים מאד, אבל זה בשביל אחד שכל מוחו עסוק בקבלה. השבוע הביאו לי ספר על ליקוטי מוהר"ן, וכתובים שם רמזים נפלאים שאי אפשר לתאר אותם (למשל "זעיר אנפין" גימטריא "צמצום האין-סוף", איך מצאת את זה?! פלא פלאים). המחבר אמר שעבד תשע שנים על הספר הזה.

- 7. פעם עשיתי שבת מחוץ לבית, ראיתי את הספר הזה, וקראתי אותו כולו (כשאני קורא דבר לא אוכל לחזור עליו שוב עד שאשכח אותו. מתי אשכח? אולי בעוד כמה שנים...).
- 8. היום אני מחפש דבר מסוים בספר **שלשלת הקבלה**, ורואה שם כמה גזירות עברו עלינו אימות ונוראות. למשל פעם היה באירופה מים קפואים כקרח, ושלושה נערים גוים הלכו לשם, "ותכס עליהם הקרח" (ע"פ במדבר ט"ז ל"ג). הנוצרים הוציאו לעז על היהודים שהם הרגו אותם, והתחילו להשמיד להרוג ולאבד בהם, ונשרפו **שלוש מאות יהודים**, ואחרים נתנו כופר נפש. אח"כ הקרח נפטר ומצאו את הנערים שם. נו, אז למה עשיתם את כל זה?! איזה רשעים, איזה ארורים, כמה סבלנו מהם!
- 9. איך אפשר לתאר עולם כזה יפה שבא מאליו בלי בורא וכלי מנהיג?! אבל לא מקשים על מטורפים, וכל פילוסוף בחזקת מטורף. פעם ראיתי מישהו שכתב שהמלה **פילוסוף** עולה בגימטריא כמנין "**בער**" בדיוק (ענין מדבר קדמות מערכת ח' אות י"ז ועוד). "איש בער לא ידע" (תהלים צ"ב ז) - איש פילוסוף לא ידע.
- 10. בספר הזה מסופר על הגר"א, וההערות שם מתוקות מדבש. ומי שרוצה לבדוק את הדברים יראה שם.

מה לעשות שם, אולי הוא רוצה להראות לנו משהו ביער, כי נראה שהוא אדם משכיל וחכם. אמר לכל החיילים שלו: עמדו עמודו, אל תדברו מלה, אני עוקב אחריי. והוא עבר לפנייהם רוכב על סוס קל, וירכב אחר מצעדי החסיד, לדעת מה יעשה ביער. החסיד מצא שם מעין מים, נטל ידיו, **ועמד תחת אילן אחד להתפלל בחרדת קודש**. וביותר עתה כאשר שם על לבו כי **חיל צבא גדול עומדים הכן, ולא יסעו עד עלות המנחה ממנו**. הוא ראה שהוא מעקב עשרות אלפי חיילים עד שיגמור את התפלה שלו, איזו שמחה רבה. להט אש אהבת ה' בו ועלז לבו, ובשמחה נוראה בחדות ה' אשר היא מעוזו האיר פניו, ויתפלל ברגש קודש מכרכר בכל עוז (יש חסידי ברסלב שרוקדים גם באמצע התפלה, אבל לא כדאי לעשות את זה, אלא מספיק להתפעל ולשמוח בלבד). שר הצבא עומד משתאה על שמחת החסיד ועל צהלת פניו, וחיכה עד שיגמור התפלה שלו. אחרי שגמר את התפלה נסעו כולם. כשהגיעו לעיר מחוז חפצם, אנשי העיר יצאו לקדם את פניהם בלחם ויין, וראו את החסיד וקידמו גם אותו: ברוך הבא, הראית להם את הדרך, כל הכבוד לך. אמר להם השר: **תסתכלו על האיש הקדוש הזה, אני מקנא בו, גן עדנו בעולם הבא לא אוכל לבקש, כי הוא אדם קדוש וצדיק ומי אני? אבל אני מקנא בעולם הזה שלו, כי ראיתי השמחה שלו כשעמד בתפלה**, ואני יודע שהיהודים מתפללים שלש פעמים ביום, אז א"כ הוא בשמחה כזאת שלש פעמים ביום, ואילו אני רואה שמחה כזאת אולי פעם בשבעים שנה. זה הסיפור שם. "**טלז**" זה מקום של ליטאים (כמו ישיבת טלז).

כל מלה בתפלה שוה מליונים

ז. אדם לא יודע כמה שמחה יש בתפלה, כי הוא מדבר עם בורא עולם כדבר בן לאביו, ולא אומר לו "כבודו"¹¹, אלא אומר "אתה" ומבקש הכל. "אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה, חננו מאתך חכמה בינה ודעת". כל מלה בכל ברכה בתפלה שוה מליונים, והעולם לא מבינים את הברכות האלה.¹² **צריך להתבונן בכל מלה בתפלה**, וכי אתם חושבים שאנשי כנסת הגדולה סתם זרקו מלים?! **לכן תתבונן ותשמח בתפלה**. הנה מה שכתוב בנשמת חי "ורגלינו קלות כאילות", אף פעם לא הבנתי את זה, אבל כשנזכרתי שהחסידים רוקדים, וגם רבי יהודה הלוי אמר לרקד, וראיה מדוד המלך שהיה מרקד, וגם החסיד מטלז הליטאי היה מרקד, הבנתי את הכוונה הזאת. **הדבר הזה נותן לאדם מבט אחר על החיים**. צריך ללמוד שהתפלה בשמחה, התורה בשמחה, ולא לדאוג מכלום.¹³ העיקר שאדם יהיה שמח

- 11. אמנם יש כאלה מחנכים את בניהם שלא יפנו אליהם בלשון "אתה" אלא כבודו (ראיתי ככה באמריקה שהבן אומר לאבא "כבודו אומר"). אבל איך יתכן שלבורא עולם תאמר "ברוך אתה", וכמו שכתוב "כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו" (ישעיה ס"ג ט"ז), ולאבא שלך תאמר כבודו?!
- 12. למשל "העלה ארוכה ומרפא לכל תחלואינו ולכל מכאובינו ולכל מכותינו", זה שלושה סוגים שונים: **תחלואים** זה שאדם חולה בסכרת ולחץ דם וכל מיני דברים כאלה, אבל זה לא כואב ולא מרגיש את זה, אלא פתאום עולה לחץ הדם ועושה שמות באדם. **מכאובים** זה שכואב לאדם. **ומכות** זה שהאדם קיבל מכה ופצע בגוף, ומתפלא: מה המכה הזאת? "מה המכות האלה בין ידך, ואמר אשר הוכיחתי בית מאהבי" (זכריה י"ג ו'). אלו שלושה סוגים. ואח"כ אומרים "**כי אל רופא רחמן ונאמן אתה**", מה הכוונה? **הרב שלנו זצ"ל** סיפר לנו מעשה באחד שהיה סובל ממחלה מסוימת, והלך לרופא אחד שהיה רחמן, ואמר לו: יש אפשרות בניתוח אבל אני אתן לך כדורים. נתן לו זה לא עזר. בא אליו שוב והביא לו עוד כדורים, אבל גם זה לא עזר לו כלום. אחרי כמה פעמים, אמר לו: אני אעשה לך זריקות. אבל שום דבר לא עזר. אמר החולה: מה עושה הרופא הזה? חולב אותי?! וכי אני "פרה וחולבת"?! הלך לרופא אחר, והוא אמר לו: צריך ניתוח בלבד. והבריא מזה. אם נעניין **נראה שהרופא הראשון היה רחמן ולא נאמן**, כי כל פעם המחלה חוזרת לאדם, והרופא השני היה נאמן אבל לא רחמן. אבל הקב"ה גם רחמן וגם נאמן.
- 13. אם יש לך חשש לעיני הרע תקח "פיג'ון", שזה מין עשב שאין לו ריח טוב (לכן לא מברכים על הריח שלו. ככה כתב הרה"ג רבי משה לוי (ברכת ה' ח"ג סימן י"ב סעיף י"ד), ואלה שמברכים זו טעות. וע"ב ע"ב איש חי שנה ראשונה פרשת ואתחנן אות ח') ובלשון המשנה הוא נקרא "הפיגם" (כלאים פ"א מ"ח), ורבי חיים פלאני ע"ה (ספר רפואה וחיים פרק י"ב אות קס"א) כותב שאם תהפוך את האותיות זה "מגיפה", שאם יש דבר ומגיפה ח"ו תשים את הפיגם הזה בכיס, ואתה בטוח מהדברים האלה (וע"ע למון החי"ד"א בכרך לאדן מסכת דרב ארץ פרק ו'). והוא שום דבר לא עזר. אמר החולה: מה עושה הרופא הזה? חולב אותי?! וכי אני "פרה וחולבת"?! הלך לרופא אחר, והוא אמר לו: צריך ניתוח בלבד. והבריא מזה. אם נעניין **נראה שהרופא הראשון היה רחמן ולא נאמן**, כי כל פעם המחלה חוזרת לאדם, והרופא השני היה נאמן אבל לא רחמן. אבל הקב"ה גם רחמן וגם נאמן.

בתפלה ובתורה¹⁴. כאשר אתה קורא סליחות, אתה מרגיש איך הם לוקחים לך כל המחשבות הרעות, ומשמחים אותך, ונותנים לך אושר מיוחד, איך תקרא אותם בְּשִׁלּוֹת נפש? פעם הייתי קורא בישיבה לבילי כיפור "לך אלי תשוקתי", והבחורים רצים וקוראים מהר. אבל אילו הייתם יודעים שכל מלה ספיר, "אבן ספיר דמות כסא" (יחזקאל א' כ"ו), כמה חכמה יש בכל משפט שם, משקל יתד ושתי תנועות יתד ושתי תנועות, והכל מסביב חרוזים שמסתיימים תי, הייתם קוראים מלה במלה¹⁵.

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב"

ח. זה הפסוק שכתוב בפרשה שלנו: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" (דברים כ"ח מ"ז). פעם הרב ניסן פינסון ע"ה אמר לאבא: מובא בספר התניא¹⁶ (ליקוטי אמרים פרק כ"ו) שהרב האר"י גילה שצריכים לעבוד את ה' בשמחה, שנאמר "בשמחה ובטוב לבב". אבא ע"ה אמר לו: זה פשט הפסוק, וגם הרמב"ם (סוף הלכות סוכה) כותב את זה, מה החידוש כאן? אמר לו: פשט הפסוק שלא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, כלומר כאשר היה לך כל הטובות שבעולם לא עבדת את ה' אלקיך. אבא אמר לו: זה הפירוש של המלים "מרוב כל" (וכמו שרש"י פירש שם), אבל המלים "בשמחה ובטוב לבב" הכוונה שהעבודה צריכה להיות בשמחה. וא"כ מה חידש האר"י בזה? שתק. אחרי שנים, ראיתי בספר חרדים (הקדמה למצוות אות ד) שהסביר את זה, וכתב שהאר"י חידש שתעבוד את ה' בשמחה, "מרוב כל" - יותר מאילו קיבלת כל הון שבעולם (ועיין בספר מגדולי ישראל ח"א עמוד קנ"ה ובספר קובץ מאמרים עמוד ק"ל).

רבי נחמן מברסלב ע"ה אומר שאם אדם נמצא בצער ורוצה לכעוס, והוא לא יכול לעצור את עצמו כי הוא מתפוצץ, אז תחשוב שמישהו אומר לך שאם תכבש את הכעס שלך תקבל למשל עשרת אלפים דולר, האם היית כובש אותו? בוודאי שהיית מסכים לזה, "כובש עוונות לובש צדקות", רק תביא עשרת אלפים דולר מהר... אז אם תדע שכאשר תימנע מכעס, והכועס כאילו עובד עבודה זרה (הרמב"ם פ"ב מהלכות דעות ה"ג ועיין בעלון הקודם אות י"ג), ואתה כובש את הכעס ורגוע בפנים, לא רק מבחוץ סתם ובלב "אש מוקדה", אלא תאמר בלב שזה מסכן לא יודע כלום, הפתיות שלו תציל אותו¹⁷, ולא תכעס עליו בזה. לכן גם תלמד כל מלה בתורה באהבה, ולא

מילה, היה אומר להביא את הפיגם הזה. ולפעמים בשבת היו צריכים לשלוח גוי שיביא את התינוק מבית אחר (והוא חידש שמותר להביא אותו מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים, למה? כי רוב הפוסקים כותבים שאין בזה משום הוצאה מן התורה (עיין ליתחן עמוד ק"ד ובחזו"ע-שבת' עמוד שני"ו). ואם תאמר שהגוי נופש באמצע, "שבת וינפש" (שמות ל"א ז'), הרי אני אמרתי לו רק להביא ולא לנפוש, וא"כ הוא נופש על חשבונך, ו"אדעתא דנפשיה קעביד"). אז הרב היה אומר להביא את התינוק עם הפיגם הזה (ועיין שו"ת יביע אומר ח"ח חאר"ח סוף סימן ל"ז). הרב היה חושש לעין רעה, רק שלא עושה רעש מזה (ועיין בספר ענף עץ אבות עמוד קל"ח). מי שבכל דבר עושה רעש מזה, אם שמע מי שאומר מקור בש"ס אומר "בן פורת יוסף", הוא מג'נון. תגיד בלב "בן פורת יוסף", וזה מספיק.

14. פעם ראיתי בשמחת תורה תלמיד חכם ספרדי, שרוקד ושר "אנו אנו" (=אנא במבטא אשכנזי), ולא הבנתי מה זה, עד שסיים "עבדא דקודשא בריך הוא"... וככה במשך שלוש שעות! עד שהחולצה שלו נעשית כולה זיעה, והוא ממשיך לרקוד בשמחה רבה. ויש כאלה עושים את זה בשמחת תורה כל הלילה.

15. פעם בחו"ל התפללתי בכיפור בבית הכנסת הכי עתיק בעולם (התפללתי שם רק פעם אחת בכיפור שנת תשכ"ו, לפני חמישים ושלוש שנים), וראיתי את רבי עמוס כהן ע"ה שהיה הרב הראשי של הרובע הקטן בג'רבא (היו שם רק ארבע מאות יהודים בערך), שהוא יושב וקורא את הפיוט הזה, ומטפחת בידו. וכל שורה מנגב את הדמעות, עד שהמטפחת התמלאה דמעות, כי יש רגש בזה. כשאתה קורא מהר, כיפור בא וכיפור יצא, ולא עשית כלום.

16. השבוע הזה (יום ח"י באלול) היה יום הולדת של בעל התניא, וגם יום הולדת של בעל שם טוב. היום במנחה קראנו "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל" (דברים כ"ט ט). המלים ראשיכם שבטיכם זקניכם ראשי תיבות רבי שניאור זלמן, שזה בעל התניא.

17. פעם הרשב"א (ח"א סימן ת"ד) כתב נגד אלה שלמדו בזמנו פילוסופיא, ואמר לו השואל: אולי הם לומדים סתרי תורה? (היו כאלה שחשבו שזה סתרי תורה). ענה לו הרשב"א: זה לא סתרי תורה אלא דברים בטלים, "סכלותם הצילתם", כלומר כאשר באים להעניש אותם על זה, רואים שהם סכלים ופתים, וסכלותם הצילתם מזה.

אכפת לך שאחרים מרויחים כסף יותר ממך, כי אתה חי ומתפרנס וזה מספיק.

גידול בהמה דקה בארץ ישראל בזמן הזה

ט. בהפטרה של השבת (פרשת כי תצא) כתובות הבטחות שאין כמותן. ויש שם פסוק שרק אתמול הבנתי אותו: "כל צאן קדר יקבצו לך, אילי נביות ישרתונך, יעלו על רצונך מזבחי, ובית תפארתו אפאר" (ישעיה ס' ד'). בזמנו מרן הרב עובדיה ע"ה נחלק עם הגאון רבי צבי פסח פראנק ע"ה¹⁸, על האיסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל. בגמרא (בבא קמא ע"ט ע"ב) כתוב שאסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל, כי אלה שמגדלים עזים וכבשים משלהם, לא יכולים לכלוא אותם, אלא הם יוצאים בחוץ, ואם מוצאים גינה או שדה אוכלים שם. אח"כ בא בעל הגינה ואומר לבעל הבית: למה גנבת לי? והוא עונה לו: לא אני גנבתי אלא העזים, תקח אותם לבית משפט... לכן חכמים אמרו שאסור לגדל בהמה דקה, כי הם משחיתים את ארץ ישראל¹⁹. בא מרן (חו"מ סימן ת"ט ס"א) וכתב: בימינו שרוב השדות והכרמים והגינות ביד גוים, אנחנו לא צריכים לדאוג להם, שהם ידאגו ויסגרו את הגינות שלהם, ולכן מותר לנו לגדל בהמה דקה בארץ ישראל. והנה בימינו נהפך הגלגל לטובה ב"ה, ורוב השדות הכרמים והגינות הם שלנו, וא"כ מה הדין בזה? הרב פראנק (הר צבי שנדפס בסוף ספרי הטורים שם) אומר שאחרי שהותר בימי מרן הותר גם היום, והרב עובדיה (שו"ת יביע אומר ח"ג חחו"מ סימן ז') אומר שבימי מרן זה הותר רק זמנית כיון שהיו ביד הגוים, אבל עכשיו שחזרו ליד ישראל דין המשנה חזר למקומו, וכי דין המשנה יתבטל?!

הפסוק כדעת מרן הרב עובדיה ע"ה

י. והנה הפסוק כאן אומר כדעת הרב עובדיה ע"ה, שהנה כאשר יבנה בית המקדש אנחנו צריכים להקריב תמידין ומוספין, ולהביא בערב פסח אלפים ורבבות של כבשים או עזים לקרבן פסח, והרי אם לא מגדלים בהמה דקה בכל המדינה כולה מאיפה נביא אותם?! נביא כבשים ועזים מעיראק?! לא יתנו לנו מהם²⁰. לכן הפסוק מבטיח "כל צאן קדר יקבצו לך", כלומר הערבים נקראים "קדר", וכמו שכתוב "וקדר ואדבאל ומבשם, ומשמע ודומה ומשא" (בראשית כ"ה י"ג-י"ד), כל הצאן שלהם יבוא אליך. למה? כי הם טוענים שאברהם אבינו עקד את ישמעאל ולא את יצחק, ואיפה עקד אותו? בדרך למכה (אמנם אברהם לא היה במכה, אבל לא שואלים שאלות עליהם... "לא תגאדלו אהל אלכתאב", כלומר אל תעשו ויכוחים עם היהודים), אבל לעתיד לבוא המשיח יאמר להם שזה לא נכון, ויוכיח להם באותות ובמופתים ובמלחמה שהוא עקד את יצחק, וא"כ כל מה שהם מקריבים בחגים שלהם (פעם פירסמו ששחטו ארבע מאות חמשים אלף כבשים בשביל

18. הרב עובדיה ע"ה מכתיר אותו בתואר "מופת הדור". לא כל אחד נקרא כן, אבל הוא היה גאון פוסק וישר באמת.

19. הגמרא שם (פ' ע"א) מספרת מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו (זה רבי יהודה. או רבי יהודה בר אלעאי או רבי יהודה בן בבא, אבל רבי יהודה ממה נפשך. שם ק"ג ע"ב), והרופאים אמרו לו: עליך לשתות חלב-עז טרי בכל יום. הלך וקנה עז מהגוים, וקשר אותו לכרעי המטה. באו חכמים לבקר אותו, וראו את העז שם. אמרו: לטטים מזויין בביתו של זה, איך נבקר אותו?! אסור לעשות את זה. (למה אמרו לטטים מזויין? כי יש לו קרניים ונראה כמו שודד כזה...). ובשעת פטירתו הוא אמר: אין בי שום עוון רק הדבר הזה, שעברתי על דברי חברי שאסרו לגדל בהמה דקה בארץ ישראל. דרך אגב, חלב של עז הרבה יותר בריא מחלב של פרה. ומי שיש לו פצעים בפה ישתה חלב-עזים, וחלב פרה לא עוזר לו כלום. וגם זה כתוב בתורה, כי אין דבר שלא תמצא אותו: "חמאת בקר וחלב צאן עם חלב כרים ואילים בני בשן ועתודים" (דברים ל"ב י"ד), למה הפסוק לא אומר חמאת בקר וחלב בקר או הפוך חלב בקר וחמאת צאן. אלא החלב הבריא ביותר זה חלב של עז (רק שאני לא אוהב חלב בכלל...).

20. הנה לקחנו להם קצת תמרים של מג'הול, והם קמו עלינו לכולתנו, איך אתם לוקחים לנו את זה?! אבל אח"כ התברר שהתמרים האלה שלנו הם, כי כאן נמצאת "ריחו עיר התמרים" (דברים ל"ד ג'), והמג'הול גדל בארץ ישראל יותר טוב ממה שגדל בעיראק. ראיתי כתוב שבעיראק הדקל שלהם מגדל שבעה עשר קילו בשנה, ואילו כאן אצלנו עושים עד מאה ושבעים קילו. וידוע שהתמרים של ארץ ישראל נמכרים בכל העולם כולו במחיר גבוה מאד, שמונים שקל לקילו (ככה בצרפת, ואיני יודע במקומות אחרים).

053-6652663

ספרי תורה | תפילין | מזוזות | מגילות ועוד

תמתן הנחה לבאים דרך העלון

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

מסתבר שצריך לחזור מההתחלה

יג. אבל אח"כ בא הרב משה לוי ע"ה, ואמר לי: יש לי קושיא על הרב בזה, שהרי כאן זה שלש ברכות שנחשבות כמו אחת, רק שהוספנו עליהם קדושה ונעשו ארבע ברכות, אבל כל הברכות האלה מגן אברהם מחיה המתים נקדישך ונעריצך והאל הקדוש ארבעתן נחשבות כאחת, וכי נחשוב את הקדושה כברכה נפרדת וזה יפריד אותם לגמרי?! אמרתי לו: ומה תעשה עם הירושלמי? ענה לי: קודם כל, בירושלמי מדובר ביוצר אור וכאן מדובר בחזרה, והחילוק פשוט, כי בתפלת יוצר הכל ברכה אחת וחילקנו אותה לשתיים. וכאן שלש ברכות, שתהינה ארבע ברכות, נחשבות לאחת. ואם כן זה לא מוכרח. **דבר שני**, הרי הרמב"ם לא הביא את דין הירושלמי בכלל, וכן דעת הרשב"א, וא"כ אין לו את הדין הזה. ולפ"ז צריכים לחזור מההתחלה, שהרי הרב (שו"ת יביע אומר ח"ב חאו"ח סימן ט' וסימן י') **כתב שלא אומרים ספק ברכות להקל באמצע התפלה**, כי אם תאמר להקל ותמשיך את התפלה, הרי כל ברכה היא ספק לבטלה. זה כלל שהרב קבע אותו. אמנם לא כולם הסכימו אתו, כי הרב חיד"א בענין אחר ובן איש חי (בדין המלך המשפט) לא סוברים כך, אבל הרב הוסיף את זה, והביא מהרב שדי חמד (בספרו שו"ת מכתב לחזקיהו סימן י' דף ג' ע"א) שכתב ככה, וזה גם מסתבר להלכה. לכן כאן שהחזן עשה שגיאה אחת ואמר האל הקדוש, והסתפק אם צריך לחזור מההתחלה או מאתה קדוש, אם ימשיך את התפלה משם, הרי יתכן שלהלכה צריך לחזור מההתחלה (כדעת הרמב"ם ועוד ראשונים שאין להם דין זה), וממילא כל הברכות אחרי זה הוא עושה אותם לבטלה בידיים. אבל אם הוא חוזר על שלש הברכות, יכול להמשיך את כל העמידה בבטחון. **לכן הרב משה אמר שכדאי לחזור מתחלת התפלה** (ועיין שו"ת תפלה למשה ח"ד סימנים מ"ג - מ"ה). **והדברים שלו מסתברים.**

"מלפנו מבהמות ארץ"

יד. ויש מקור לזה, מהדין בשלחן ערוך (יו"ד סימן מ"ב ס"ג) לגבי **"ניטלה המרה טרפה"**, שבמקרה שלא מצאנו מרה בבהמה או בעוף זה טרף, ובעל הלכות גדולות (סימן ס"ג, הובא בטור שם) כותב **שאם טעמו את הכבד ומצאו שם טעם מר זה כשר**, כי המרה עושה את הפעולה שלה, ואפילו שהיא נעלמה ולא רואים אותה. ועוד דין בשלחן ערוך (שם סעיף ד') **שאם מצאנו שתי מרות בבהמה, לא אומרים שזה יותר טוב וכשר אלא זה טריפה**, למה? כי כתוב בגמרא (חולין נ"ח ע"ב) "כל יתר כנטול דמי", שאם יש אבר יתר זה כאילו חסר²⁴, וממילא זה טרף. **הפרי חדש** (שם אות ח') **כותב שגם בבהמה שיש בה שתי מרות אם נמצא טעם מר בכבד כשרה. אבל רוב ככל האחרונים חולקים עליו בזה**²⁵. ופרי מגדים (שפתי דעת שם ס"ק ה') כותב שהרב בעל פרי חדש הוא מאורן של ישראל, ואסור לשוות אותו כטועה ח"ו. וניסה ליישב אותו שם, אבל כתב שלמעשה אסור לסמוך על דבריו ח"ו. ומהו טעמם של האחרונים? שהרי אם יש לבהמה שתי מרות וגם טעם מר בכבד, א"כ זה שלש מרות ולא שוה כלום, ובשלמא כאשר חסר מרה ויש טעם מר בכבד אנחנו אומרים שהפעולה שלה טובה, אבל כאשר יש שתי מרות ואנחנו מצטערים על השתיים האלה, אז אם תוסיף שיש

24. מה הסיבה לזה? הרש"ש (חולין שם) כותב שידוע שאם חסר לאדם רגל אחת (לא אליכם) אז הרגל השנייה עושה תפקיד של שתי הרגלים, ואם חסר עין אחת אז העין השנייה עושה תפקיד של שתי העינים. אבל אם תוסיף אבר לאדם, הכח שיוצא מהמח לאותו אבר מתחלק לשתיים שלושה וארבעה חלקים, וזה לא שווה כלום. הגמרא (ברכות נ"ח ע"א) אומרת שאדם עוור (לא אליכם) מבין בשמיעה פי כמה מאדם פשוט שרואה רגיל, למה? כי השמיעה שלו מחודדת יותר. המח נותן השפעה לכל האברים, וכאשר יש לו חמשה חושים הרי כל חוש מקבל עשרים אחוז, אבל כאשר חוש אחד נפגם הרי כל אחד מארבעת החושים מקבל עשרים וחמשה אחוז. אבל אם יש לו ששה חושים, אז כל אחד מקבל רק ששה עשר אחוז. כי זה מתחלק לכולם.

25. חוץ מהגאון רבי דוד פארדו (בספר מזמור לדוד) שהסכים עם הפרי חדש. פעם אחת בג'רבא ביום ששי היה צער ודוחק, ואמר: כיון שיש לנו שני אחרונים, הגאון פרי חדש שהוא חשוב מאד ורבי דוד פארדו, אנחנו סומכים עליהם בזה.

העיד הזה), כולם יבואו אלינו. זה מה שכתוב "כל צאן קדר יקבצו לך". וממילא "יעלו על רצון מזבח", ולא צריכים לדאוג מי יביא לנו כבשים לעתיד לבוא. הפסוקים האלה כ"כ נפלאים.

ישעיה הנביא מנבא על העליה לארץ בימינו

יא. עוד כתוב בהפטרה: **"מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם"** (ישעיה ס"ח). היתכן שישעיה הנביא מדבר על בית שני בימי עזרא הסופר?! הרי שם לא עפו כמו עב בכלל, אלא הלכו לאט לאט ארבעה-חמשה חודשים עד שהגיעו מבבל לירושלים, איזה עב ואיזה תעופינה?! **אלא הוא ראה בחזונו שהמטוסים עפים מלאים יהודים**, והתפלא: מה זה? לא ראיתי דבר כזה, מי אלה כעב תעופינה? מה הפלא הזה? והקב"ה אמר לו: **"כי לי איים יקו ואנויות תרשיש בראשונה, להביא בניך מרחוק כספם וזהבם איתם"** (שם פסוק ט'²¹). ובהמשך כתוב "לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם" (שם פסוק י"ט) ועוד. כל ההבטחות האלה מתקוות מדבש. לכן כשאדם קורא את הפטרות של "שבעה דנחמותא", לא יחשוב שזה דברים ישנים שעבר עליהם הכלח, כי עדיין לא עבר עליהם כלום, וכל פעם אתה מוצא בהם דברים חדשים.

חזן שאמר "האל הקדוש" בעשרת ימי תשובה

יב. שליח ציבור שטעה בעשרת ימי תשובה, ואמר "האל הקדוש" במקום המלך הקדוש. **אם הוא נזכר מיד תוך כדי דיבור** (שניה-שניה וחצי בערך) **מתקן וממשיך את התפלה**, אבל **אם התעכב יותר מכדי דיבור, או שהתחיל ברכת אתה חונן**, איך יתקן את זה? דעת **הבן איש חי** (ש"א פרשת נצבים אות י"ח) **שיחזור מההתחלה** "ה' שפתי תפתח", למה? כי שלש ברכות הראשונות נחשבות ברכה אחת. **וככה דעת רוב ככל האחרונים** כמעט. אבל הרב **עובדיה ע"ה** (שו"ת יביע אומר ח"א חאו"ח סימן ח', וחזון עובדיה-ימים נוראים עמ' קצ"ט) כותב שזה לא נכון, **כי המאירי** (ברכות ל"ד ע"א) הביא סיפור מענין מאד מהירושלמי (ברכות פ"ה ה"ג) על אחד שהשם שלו בטייטי²², שהיה חזן בבית הכנסת בארץ ישראל בימי האמוראים, והגיע בברכת יוצר אור למלים "והאופנים וחיות הקודש", ופתאום הפה שלו התאלם ולא יכול לדבר עוד, "אישיתק באופניא". עכשיו צריך להעמיד חזן אחר, אבל האם הוא יתחיל מיוצר אור או שימשיך משם? לכאורה זו ברכה אחת כי התחלנו יוצר אור עד יוצר המאורות, וא"כ צריך לחזור מההתחלה. אבל הירושלמי אומר שכיון שאמר קדושה כאילו חתך את הברכה לשתיים, וממילא החזן שאחריו צריך להמשיך "לאל ברוך נעימות יתנו". המאירי אומר שאותו דבר כאן, כיון שהשליח ציבור אמר כבר קדושה, א"כ זה כאילו חתך את שלש הברכות הראשונות שנחשבות כאחת, לשתיים, לכן גם פה, אם החזן טעה באמירת המלך הקדוש, יחזור לברכת אתה קדוש בלבד, ולא מההתחלה "ה' שפתי תפתח"²³.

21. מה זה כספם וזהבם איתם? לפני שלושים-ארבעים שנה היה חק בתנוס שאסור להוציא כסף מהמדינה, רק עד חמשים דינר בלבד. והנשיא בורגיבה אמר: "מי שמוציא כסף מהמדינה הוא גרוע יותר מרוצח". למה? כי רוצח בן אדם רצח נפש אחת, ואילו הוא רוצח וחונק את המדינה כולה. **אבל זה לא עזר לו כלום, כי הנביא אומר "כספם וזהבם איתם", ורובם הביאו איתם את הכסף שלהם**. הגוים שם עכשיו אומרים: חבל שהלכתם, כי כאשר הייתם כאן היינו מרויחים על ידכם, ועכשיו שוק בלי יהודים לא שווה כלום, תחזרו לתנוס וניתן לכם כל הטובות שבעולם (ויש משפט כזה בערבית: "סוק בגיר יהודי כפי לחכמה בגיר שהוד", אתם לא מבינים ערבית? הכוונה שוק בלי יהודים כמו משפט בלי עדים. וכי אפשר לעשות משפט בלי עדים?). אבל תעזבו אותנו מהטובות שלכם, תודה רבה על שמונה מאות שנה שחינו בתנוס, וגם סבלנו הרבה צרות שם. עכשיו יש לנו ארץ ישראל שלנו.

22. בזכות המעשה הזה אנחנו מכירים את הדמות הזאת שלא מופיעה בשום מקום.

23. **הרב שלמה זלמן אוירבך ע"ה** (הקובץ חזון עובדיה ח"ב עמ' ל"ז) כתב לו: אנחנו הולכים ע"פ החיי אדם שפסק לחזור מההתחלה. אבל הרב מביא את המאירי מהראשונים לפני שבע מאות שנה, והוא מביא לו מספר חיי אדם שחי לפני מאתיים שנה?! וקרוב לודאי שהחיי אדם לא ראה את המאירי בברכות, כי עוד לא נדפס בימיו. (ועיין בשר"ת יחיה דעת ח"ו סימן ל"ח בהערה).

דברים שהרב כתב שם, והביא יותר מעשרה פוסקים ספרדים לזה. והנה בא הצדיק הזה "האברך עם הפראק", ואומר: איך אבא שלך חולק על מרן?...

קבלנו הוראות מרן

יז. העולם חושבים שהרב עובדיה חידש את הדבר הזה שהולכים אחרי מרן, ולכן אם פעם אחת יפסוק נגד מרן ייצאו בתרועה ובקול שופר, "איך הרב יוצא נגד מרן? איך ואבוי". אבל באמת הרב לא חידש את זה, אלא זה כתוב בכל ספרי האחרונים. בספר עין יצחק (מהדורא ראשונה) מנה **תשעים וארבעה פוסקים שאומרים "אנחנו קבלנו הוראות מרן"** (והאחרון שבהם זה אבא)²⁹. ומה חידש הרב? אלא לפניו אמרו שאם האר"י אומר דבר של חסידות או חומרא צריך ללכת אחריו, ובא הרב עובדיה ע"ה ואמר שגם בזה ההלכה כדעת מרן, ומי שרוצה לעשות חסידות יעשה מה שירצה, אבל מורים לעולם כדעת מרן. מנין לנו הדבר הזה? **מרן החיד"א ע"ה** כידוע הולך ע"פ האר"י בכמה דברים, והנה **רבי אברהם כלפון ע"ה** שהיה בלוב, כותב (בספרו לקט הקציר): בשנת תקס"ד שנתיים לפני פטירת החיד"א, הלכתי לראות פניו בליוורנו, ושאלתי אותו: האם פוסקים כמו מרן או כמו האר"י? וענה לי: אני פוסק לרבים כדעת מרן, אבל לדידי אני מחמיר כדעת האר"י. וא"כ זה לא חידוש גדול, וזה גם דבר שמסתבר להלכה. מישוהו העיד שראה שרבי כלפון כתב בשם רבי סאסי כהן (הרב הראשי בג'רא) ³⁰: **קיבלתי ממוהרס"ך** (זה רבי סאסי) **שלא נוקטים ככל החומרות של הבן איש חי במקום שחולק על מרן, כי צריך להורות הלכה למעשה כמו מרן** (עיי' בספר מגדולי ישראל ח"ב עמ' יז). אמנם זה חידוש שהרב פירסם אותו, אבל יש הרבה שסוברים ככה. לכן לא להקשות על הרב "איך שכחת את מרן"? כי הוא לא שכח כלום. ומי שיש לו קושיא על הרב עובדיה, שיפתח את הספר שלו ויקרא שם, ולא ברפרוף אלא יתעמק בזה. **המאירי** (בפתיחתו למסכת אבות) **כותב על רש"י "כלי זיינו עליו"**, כלומר כאשר התוספות מקשים על רש"י כמה קושיות, אם תחזור על המלים של רש"י תראה שבמלה אחת מוריד עשר קושיות. ויש מקומות כאלה שרואים את זה, איך רש"י מוסיף מלה כאן ומלה שם, ובזה מיישב ומיישר את הכל. אותו דבר **הרב עובדיה ע"ה, צריך קודם כל לקרוא את דבריו בטוב טעם, ולא להקשות סתם**. ואפילו נאמר שבאמת יש לך קושיא, **וכי צריך להפסיק באמצע השיעור "יש לי קושיא על אבין"?! זו דרך ארץ?! "ברכות אבין גברו על ברכות הורי"** (בראשית מ"ט כ"ו). תחכה אחרי השיעור, ותאמר שיש לך שאלה או שתשלח מכתב וכדו', לא עושים ככה.

כי ביום הזה יכפר עליכם

יח. בימים האלה גם החילונים מגיעים לתפלות הימים הנוראים. ובתונס ידוע שכולם מכבדים את יום כיפור, והיו באים חילונים שיודעים עברית מקיבוץ "השומר הצעיר" (ראשי תיבות שבתאי צבי...), שאמנם היו חילונים גמורים, לא שבת לא כיפור לא פסח לא כשר ולא יודעים כלום, אבל היתה להם אחיזה בעדות המזרח, והם יודעים שאם יגידו שהם אוכלים בכיפור

29. הראשון שבהם זה רבי יהודה מינץ. אבל זה לא בדיוק, כי הוא כותב שם על כל חכם כמה שנים עברו מימיו עד היום, ועליו כתב שעברו 497 שנים עד היום. אבל א"כ מרן היה אז נער בן שבע עשרה שנה, ועוד לא חיבר לא בית יוסף ולא שלחן ערוך, ואיך מהר"י מינץ יאמר שקבלנו הוראות מרן ואין חכם כמוהו בעולם?! אבל באמת זה לא רבי יהודה מינץ הראשון, אלא נכדו רבי יהודה שמואל קצנבלויגן (וקראו לו מהר"י מינץ ע"ש הסבא שלו). ואם כותבים 497 שנים רואים שזה לא בדיוק (עיי' במבוא לספר ארים נסי-גיטין עמ' 78, ובחוברת אור תורה אב תש"ע). דבר שני, וכי לומדים בספר עין יצחק רק פעם אחת?! הרי ילמדו בו עוד עשרים שנה, וא"כ אי אפשר לכתוב 497 שנים, כי כל שנה צריך לעדכן אותו: 498, 499, 500, 501, 502... לכן לא כותבים ככה, אלא כותבים: חי בשנה פלונית, או חי לפני 400 או 500 שנה וכדו'.

30. היה חכם גדול, ונפטר בשנת תרס"ה. בג'רא היו אומרים: **אם אתה רוצה ללמוד עיון תלמד בספרים של רבי סאסי כהן: זכות יצחק על מסכת גיטין, ברכת ה' על מסכת ברכות ומסכת שבת, ושו"ת זרע דוד**. העיון שלו זך, למה? כי בג'רא לפני מאתיים שנה היו חלשים בעיון, והעיון שלהם היה "מרחף על פני המים", אז הוא נסע בילדותו לתונס, ולמד שם אצל **רבי ישועה בסיס ע"ה**, שלימד אותם עיון חזק, לא עיון אלא עיניו... שאתה מענה וצובט את עצמך עד שתבין הכל.

טעם מר בכבד הרי נעשו שלש מרות, וא"כ זה טרף. והוא הדין כאן מה יועיל שאמרו קדושה, דהו"ל ד' ברכות, וכולן נחשבות כאחת. ואדרבה יתכן שגם לדעת הפרי חדש שם יודה כאן במקרה הזה, למה? כי שם הסבירו את דעתו שאם רואים טעם מר בכבד משמע שהמרה עושה את הפעולה שלה, אבל כאן אם ימשיך הלאה יתכן שבאמת צריך לחזור מתחילת העמידה (ואמרנו שככה סובר הרמב"ם). **לכן למעשה חזן שטעה ואמר האל הקדוש, כדאי שיחזור מתחילת התפלה**.

הכי טוב לא לטעות

טו. אבל הכי כדאי להיזהר בזה, שיעמוד אדם אחד על יד השליח ציבור, ויאמר לו: איך ואבוי אם לא תגיד "המלך הקדוש". תיזהר שלא תישן בתפלה. האשכנזים בראש השנה עומדים בנשמת כל חי, ועושים באמירת "המלך" מנגינה מיוחדת, ויש מתעלפים בזה²⁶. לכן השליח ציבור צריך באמירת "המלך הקדוש" להיות עירני, או שיעמדו על ידו ויתקנו אותו, שלא יטעה ויאמר האל הקדוש.

אמירה לנכרי במקום מצוה דרבים

טז. השבוע בחוברת אור תורה (תשרי תשע"ח סימן י"ב מכתב ו') כתבו סיפור מענין, שהראשון לציון שליט"א נתן שיעור במירון, וקם אחד "אברך עם פראק" (אני לא יודע מי זה), והקשה לו באמצע השיעור: למה אביך פסק שמותר לקרוא לגוי בהפסקת חשמל לביל כיפור (לוי' חן אות י"ז עמ' כ"ה)? הרי זה שבות בדאורייתא. על מה הרב מסתמך? הדין "אמירה לנכרי שבות", ולכן אסור לומר לנכרי לעשות מלאכה ביום שבת, ואפילו שאתה לא עושה כלום רק אומר לו, זה "שבות" ואסור מדרבנן. **מתי מותר לומר לנכרי? אם זה "שבות דשבות במקום מצוה"**. למשל שופר שהיה מונח למעלה באילן²⁷, ואסור לעלות באילן ביום טוב ובשבת, אז מותר לומר לגוי: תביא לנו את השופר הזה, וניתן לך שכרך מלא. הוא מטפס באילן, "מטפס ועולה מטפס ויורד" (עירובין כ"א ע"א), ונותן להם את השופר הזה. למה מותר לעשות דבר כזה? כי גם אמירה לנכרי זו "שבות", וגם מה שאסור לעלות באילן בשבת ויום טוב זה "שבות", כי זה לא אסור מן התורה אלא מדרבנן אולי יחתוך זמורה (ביצה ל"ו ע"ב), ולכן במקום מצוה מותר. אבל במקרה של שבות אחת אסור לעשות את זה. ולכאורה כאן בהדלקת האור בשבת זו שבות אחת, כי ההדלקה אסורה מדאורייתא, ואיך מותר לומר לגוי שיעשה את זה? אלא כאן זו **מצוה דרבים**, ובעל העיטור (הובא בר"ן בשבת סוף פרק י"ט) סובר שבמקום מצוה מותר אפילו שבות אחת. אמנם מרן לא פסק ככה, אבל כמה אחרונים (והובאו בלוי' חן שם) חידשו שאם זו מצוה דרבים, וכמו כאן שאם לא נדליק את החשמל כל הציבור יישב בחושך, וליל כיפור נראה חלילה כמו ליל תשעה באב, ויש אנשים שיראו חושך ויילכו הביתה, לא "לך אלי" ולא "שמע קולי" ולא "כל נדרי", וכי נדחה את התפלות למחר?! לכן במקרה כזה של מצוה דרבים אפשר לסמוך על בעל העיטור. **וליתר שאת יאמר לגוי שיאמר לגוי אחר**²⁸. אלו

26. פעם שאלו לחכם אחד: למה התעלפת? אמר להם: נזכרתי בסיפור שאספסיינוס אמר לרבן יוחנן בן זכאי: באמת אני לא מלך, ואם אני מלך איפה היית עד עכשיו? ענה לו: אתה אכן מלך, כי רק מלך מחריב את בית המקדש. ומה שאמרת איפה היינו עד עכשיו, יש לנו בריונים בעיר (גיטין נ"ו ע"א). אבל לי שאין בריונים למה לא באתי לפני הקב"ה מוקדם?!

27. למה היה נמצא שם? כי בעבר היו רוסים רשעים או גרמנים ימ"ש שלא נתנו ליהודים לתקוע בשופר, ולכן היו צריכים לתקוע בהחבא, ולפני כן היו מניחים אותו למעלה באילן, ובראש השנה צריכים לעלות ולהביא אותו משם.

28. פעם היה דבר כזה במושב איתן, שבאמצע תפלת ליל כיפור קפץ החשמל בבית הכנסת, ואמרו לבן דודי **רבי אלטר מאזוז ע"ה** (שהיה תלמיד חכם גדול): הרב, החשמל שלנו קפץ, "אם קפץ באף רחמיו סלה" (תהלים ע"ז י), איך נתפלל תפלות ליל כיפור? מי זוכר את כל הפיוטים היודיים והתפלה בעל פה? זו לא תפלה של כל יום. אמר להם: תגידו לשומר הערבי של הישובים כאן שימצא שומר גוי אחר, ויאמר לו שילחף על הכפתור ויחזור האור. למה הגוי הראשון לא יכול לעשות את זה? כי צריך "שומר שמסר לשומר" (בבא קמא י"א ע"ב ועוד), שהשומר הראשון יאמר לשומר השני, וזה יהיה שבות דשבות. (בזמנו עדיין לא פורסם הספר לוי' חן).

אותו: איפה התפללת? ואם יגיד שלא התפלל יתרחקו ממנו הציבור, ויאמרו לו: תעוף מכאן, תחזור לאירופה. ושמע שם שקוראים פיוט "אלקי אל תדינני כמעלי". המורה לוי היה יושב שם ומנגן עם כולם, אבל לא היה מבין עברית. ופתאום רואה שהבחור הזה מתחיל לבכות בלי הפסקה. אמר לו: תגיד לי, אתה לא דתי אז למה אתה בוכה? אמר לו: אתה משוגע, אם היית מבין מה שכתוב כאן היית מתמוגג מבכי, מה זאת אומרת "למה אני בוכה"? אתה לא מבין את המלים שכתובות כאן, "חטאי לו ריחון במ שכני, אזי ברחו ורחקו מגבולי. טמא לבב אשר סובב ושובב, לבבי בי עלי כל חטא פלילי. ידעתים בעלותם על לבבי, ראיתים על ימיני גם שמאלי". אתה מסכן לא מבין עברית ולכן יש לך שלוות נפש, אבל אני מבין את זה. אם היו כולם לומדים ומבינים את זה, היו מתרגשים וזה היה פועל עליהם, אם לא הרבה לפחות מעט. צריך פשוט לקרב כל יהודי, ואל תחשוב על שום יהודי שהוא רשע מרשע³⁴.

34. הנה למשל ביבי נתניהו שלא שומר כלום (אולי שומר כשרות), השבוע הזה הלך לבקר בקברו של הגאון מוילנא, כי הוא מזרעו אולי אחרי שבעה או שמונה דורות. ובודאי שזה יפעל עליו משהו ביהדות. הגאון מוילנא היו באים אליו כל מיני פרופסורים, וכל מה שישאלו אותו ענה להם. בימינו היה אדם כזה, זה החזון איש, שהיה בקי בכל דברי הפילוסופים. איך יודעים את זה? כי היה מחבר אחד שכתב "כל ספרי הפילוסופיה עד ימי קנט כולם הבל הבלים" (מי זה קנט? פילוסוף גרמני עמואל קנט לפני מאתיים שנה, ומובא בספר הברית), ובא החזון איש והוסיף שם "ועד בכלל", כלומר גם אחרי קנט הכל שטות והבל הבלים. החזון איש כל אשר ישאלו היתה לו תשובה, ופעם בן גוריון שלח לו: אני רוצה לבוא אליך? אמר לו: בבקשה, הדלת פתוחה לכל אחד. השליח (יצחק נבון) אמר לבן גוריון: הוא לא מעריך אותך, במקום שיאמר "ברוך הבא ראש הממשלה", הוא אומר שהדלת פתוחה לכל אחד. אמר לו: דוקא בגלל זה אני רוצה לראות אותו, מה כוחו של הבן אדם הזה? הגיע אליו הביתה, והחזון איש אמר לו משפט אחד: אין פילוסוף בעולם שחושב שהעולם הזה נברא סתם בלי שום מטרה, התפלא בן גוריון: אין פילוסוף כזה? אמר לו החזון איש: אין. בן גוריון התחיל להיזכר בכל מיני פילוסופים שלמד בהם, עד שאמר לו: אתה צודק, אין פילוסוף כזה. וכי האדם נברא סתם כדי לחיות ולמות ולרקוד ולאכול ולהשתגע? בודאי שיש מטרה לאדם, ואין

או שאוכלים חמץ בפסח, יסקלו אותם באבנים. וגם הרופאים שם לא העזו לחלל את יום כיפור³¹. וגם היו מכבדים מאד את הכפרות בערב כיפור³². היה לנו מורה לערבית "מוסיו לוי" (נדמה לי שמו הפרטי יעקב), ובאמצע השיעור היה מספר לנו דברים שכולם רגש³³. פעם סיפר שאחד מ"השומר הצעיר" בא להתפלל ביום ראש השנה, כי פחד שאחרת ישאלו

31. פעם בשנות השלושים (בשנת תר"ץ) היה רופא אחד שלמד רפואה בצרפת כמו כולם, ואמר לחבריו: אתם מחזיקים בנושנות שעבר עליהם הכלח, אני אוכל ונוסע בכיפור כרגיל. אמרו לו: נראה אותך נוסע בכיפור. הוא עלה לאוטובוס, והנה הדלת נסגרה עליו ונחתכה רגלו. אמרו לו: אוי ואבוי לך, אתה חושב לעשות מה שאתה רוצה?! מאז מסכן סבל ברגלו כל חייו (הרופא הזה טיפל באמא ז"ל כאשר היתה כמה שנים בלי ילדים).
32. אבא ע"ה היה אומר להם: אתם באים בכיפור בנעליים חדשות מבריקות, עדיף שתורידו את הנעליים האלה ותקנו נעלי בד בכסף של הכפרות. אמרו לו: איך אפשר בלי כפרות?! אמר להם: כתוב בירמיה (ז' כ"א) "כה אמר ה' צבאות אלקי ישראל עולותיכם ספו על זבחיכם ואכלו בשר", למה אתם מביאים הרבה עולות שכולם גשרפים כליל לה? עדיף שתוסיפו אותם על השלמים שלכם ותאכלו בשר לבריאות. אותו דבר כאן, תוסיפו את הכסף של הכפרות ותקנו בזה נעליים של כיפור. אחד מבוגרי הישיבה מתפלל בכיפור בבאר שבע, ובבית הכנסת שם מכינים בערב כיפור שלשה סוגי נעלים בכמה מדות (לא של תינקות כי הם לא עולים לתורה), אחד שלושים ושמונה ואחד שלושים ותשע ואחד "ארבעים יכנו לא יוסיף" (דברים כ"ה ג)... וכאשר באים לעלות לתורה, אומרים לעולה: הנעלים שלך מעור, תוריד אותם, "עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו" (איוב ב' ד), תנעל את הנעלים האלה, ואם זה לא מתאים לך תקח נעל אחרת. ומי שאינו רוצה לשמוע לא עולה לתורה, "כללי פלוסוף ענדך". וכי צריכים את הכסף שלך? התורה יודעת לפרנס את בעליה ב"ה, שאדם לא יתפאר בכסף שלו, כי הכל הולך בסוף.

33. פעם סיפר לנו שהיה במאה שערים בירושלים, וראה שם לכלוך איום ונורא, והתפלא: מה הרחובות האלה? למה החסידים עושים ככה? אמרו לו: הגעת בשבוע שלפני תשעה באב, תבוא שבוע הבא ותראה את הרחובות כאן. בשבוע הבא בא לשם, וראה שהכל מצוחצח ומבריק, "השביעי בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליף" (ישעיה נ"ח י"א). אמר לנו: תראה את העם שלנו, דוקא עם יהודים כאלה יש תקוה, כי הם עושים מה שהתורה אומרת בדיק, ואני קורא וברכת המזון (הוא לא היה מבין עברית אבל זה מהורגם לו לצרפתית): "וגם שאכלנו ושתינו חרבן ביתך הגדול והקדוש של שכחנו..."

"אנחנו עושים תכלת שמוסכמת לכולי עלמא"
(פסוק 48 קרח תשע"ז)

מצטרפים היום ללובשי התכלת ומקבלים סבסוד*!

רוצים להיות שותפים למהפכה?
ניתן לזכות שלשה יהודים במצות התכלת בתרומה של 15 ₪ לחדש - 180 חודשים או ששה על ידי תרומה של 30 ₪ לחדש - 180 חודשים והנה לכם זכות גדולה ליום הדף

0799-1000-65

הגדלה יחדשית הישרך על 3 מציות מובנות בין המצויילים במצווה

זוהרתם
ראיה - זכירה - עשייה

העושה פדיון זה באופן זה בודאי משלים שנתו

כנוהגם של רבנים הרב חיים ויצמן תלמיד רבינו האריז"ל זי"ע א' וכנוהג כל גדולי המקובלים מדי שנה בערב ראש השנה יום הכיפורים יערבו רבני ומקובלי ישיבת 'נהר שלום'

פדיון נפש

עם כוונות הרש"ש זי"ע א'

את פדיון חנפשי יערוך מורנו ורבנו הגה"צ המקובל רבי בניהו שמואלי שליט"א בערב ראש השנה ובערב יום כיפור

יש להעביר את הסעות וכן 36: שהוא בולל 48 פרומות לכל שם ולכל פדיון

השמות יתקבלו למדיון ערב ראש השנה עד כ"ח אלול בערב ולמדיון ערב יום הכיפורים עד ח' תשרי בערב

02-624-9000

פריבט פדיון נפש הטווד להגביל מצוות קטנות לכלל ובטוח

פדיון חנפשי זי"ע א'
המגיד סודותיו זי"ע א'
פדיון חנפשי זי"ע א'

ניתן למסור שמות לעלוי נשמות יקיריכם
ויאמר ע"י מקובלי הישיבה בעיצומם של יום הכיפורים הקב"ה

רואים בעינינו את כל הנוואות מתגשמות

יט. בהפטרה היום קראנו: "והלכו אליך שחוח בני מעניך, והשתחוו על כפות רגליך כל מנאצריך" (ישעיה ס' י"ד). אלה ישענו אותך, אם זו ספרד אם זו גרמניה אם זו יון, ויבוא בניהם שחוחים ויורידו את הראש שלהם, וישתחוו על כפות רגליך, "וקראו לך עיר ה' ציון קדוש ישראל" (שם). וכתוב בהמשך: "תחת היותך עזובה ושנואה ואין עובר" (שם פסוק ט"ו), אתם יודעים מה זה ואין עובר? לפני מאה חמשים שנה היה תייר חוקר מארק טוויין שמו, שבא מאמריקה לכאן, ואמר: הארץ הזאת כ"כ נפלאה ורואים שהיתה פעם פוריה, אבל עכשיו כולה חושך ואפילה, ורק כמה ערבים מוכרים שם בנדורה ופלפל (בנדורה זה עגבניות), וכמה עצי זית ריקים שאין בהם כלום, מי חלם שאחרי מאה שנה (לפחות) מזמן שהוא כתב, התקיים "ושמתוך לגאון עולם משוש דור ודור" (שם). מה

בה "ושמתוך לגאון עולם"? שכל מדינות העולם מדברים על ישראל, כי זו מדינה מיוחדת שיש בה ברכה³⁵. התורה אומרת: "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (דברים ד'ו), זו אמת. ולא צריכים לומר: אוי מה נעשה!?! משה רבנו אמר שאנחנו חכמים ואמר גם "זבת חלב ודבש" (שמות ג' ח'), מה נעשה!?! אולי זבת שָמֶן? אבל הכל אמת, זו ארץ זבת חלב ודבש. תלמד את התורה בשום שכל, תבין תהנה ותראה הכל, וכבר תשעים אחוז מההבטחות רואים אותם בעינינו. ככה הקב"ה יקיים לנו את כל ההבטחות, ונזכה לשנים רבות נעימות וטובות, אורך ימים ושנות חיים.

ארגון "חסדי אסתר"

כ. יש לנו ארגון "חסדי אסתר", שמחלקים עשרות מנות לאברכים ולעניים, גם בפסח וגם בחגים וגם ביום כיפור (ולפעמים זה מאות מנות). לכן כל מי שיכול לתרום לזה, יביא במשך השבוע במנחה או בבוקר לגבאים, וירשום את השם שלו. ואני אעשה קבלה כללית לכולם.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל המשתתפים בשיעור, אלה ששומעים דרך הליון, ואלה שבאים לבית הכנסת, ואלה שקוראים אח"כ בעלון "בית נאמן" (רק שלא יקשו עלי יותר מדי...). הקב"ה יברך אותם, ויתן להם חיים טובים וארוכים, ויראו נחת מבניהם ובני בניהם, ונזכה כולנו במהרה בימינו לגאולה שלימה, אמן ואמן.

35. והם שואלים: מה חידשה ישראל? חידשה כיפת הברזל אז גם אנחנו רוצים את זה, למה שלא ניתן לכם?!... אנחנו נעשה ואתם תקחו את זה?! כתוב "כה תברכו את בני ישראל" (במדבר ו' כ"ג), כה ראשי תיבות כיפת הברזל, "תברכו את בני ישראל", זה רק בשבילנו. ישראל חידשה גם "מובילי" למנוע תאונות שזה פלא פלאים, וחידשה גם "ויז" בכבישים, "על זאת שבחו אהובים ורוממו לאל ונתנו ידידים זמירות". ואפילו האקמול שזו תרופה פשוטה היהודים חידשו אותה. ועוד הרבה דברים כאלה.

דבר כזה בעולם שאין מטרה (רק שיש כל מיני דעות ביניהם מה המטרה של האדם, אחד שנקרא "אפיקור" - אפיקורס אמר שהמטרה להתענג כל ימי חייו עד שיתפוצץ, ואחד אמר שהמטרה לעשות טובה בחיים וכדו'. אבל בודאי שיש מטרה לאדם). החזון איש דיבר איתו, והוא כ"כ הושפע ממנו עד שאמר: לא ראיתי אנשים כאלה בחיים. החזון איש כתב ספר "אמונה ובטחון", שנדפס אחרי פטירתו באותיות רש"י. ובשנת תשי"ד-תשט"ו (1954). אחרי שנפטר החזון איש) בן גוריון ראה אותו, וכתב לעורכים: עשרים שנה לא ראיתי ספר כזה, למה הדפסתם אותו באותיות רש"י? אדרבה תדפיסו באותיות אשוריות שגם החילונים יקראו אותו (המכתב בכתב ידו מופיע בספר שכתב שמחה רז "צדיק יסוד עולם" עמ' 169). איך החזון איש מתאר שם? שיש מהנדס גדול שרוצה לברוא בריאה כזאת, שתחוש גם את הדברים הרחוקים ממנה, ונתן לה עינים ואזנים ורגלים שתוכל לזוז. התיאור כ"כ חי ורענן, שהוא לא מתוכנן איתך, רק מראה לך דברים שהכל עשוי בוכמה ובתבונה. זהו החזון איש. אם ירשו לי הייתי מדפיס את הספר הזה, עם אותיות מרובעות ועם ניקוד, ואולי הסבר קצר כאן ושם (זה ספר לא גדול). אמנם החזון איש רצה להדפיס רק באותיות רש"י, אבל מה נעשה לאלה שלא יודעים רש"י מסכנים?! לכן אדרבה שידיפסו אותו באותיות אשוריות וינקדו אותו, כדי שילמדו בו בכל בתי הספר, וזה יכניס להם הסתכלות אחרת על החיים.

דין 'מיחם הישן' בשבת

עלה:

בקיט משפחה איינבאך היכוזלמאית
זיאלה אמא שסכחה אהלאמיד סיז חלה על הפאטה
כהנאלה מדי שבוע.
האם מוגר אה אלוז מים מן המיחם אכאי אחז
והגוכו לחמם שקיט חלה?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807876
בין הפותרים נכונה תוגרל סכונת קפה איכותית!

חשובה
לנישוח ליחבא
מוחר להערות בשבת
מיוחם לתוך כוס מעט
מעט, ואין לחוש שהמים
השונים יבשלו את
הראשונים שבזמן כה
קצר אין לחוש.
ועוד שיש כאן ספק
ספקא שמא כדעת
האומרים שיעירי ככלי
שני, ושמוא כהאומרים
שאין בישול אחר בישול
בלח. וכן פסק מור ראש
השיבה שליט"א במשנה
ברורה איש מצליח
(סימן ש"ח סעיף ד).

מיניבר נעם 1 מומלץ בתכנית 'בית בטוח'
איחוד הצלה

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!
נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | כ-40 כוסות מים חתמים | בטיחותי במיוחד לילדים!

נעם זורם ברגע אחד

בחסות: **אפיקים**

*8510

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

מֶרֶן שְׁלִיט"א בַּמֶּסֶר לְקִרְאַת הַשַּׁבָּתוֹת הַקְּרוּבוֹת:

רבותי, אנחנו עומדים שבת אחרונה לפני סוף השנה, והשבת שאחריה נקראת "שבת שובה". כדאי לנו לשמור את שתי השבתות האלה כמה שאפשר, מי שלא היה שומר שבת ישמור שתי שבתות האלה, ומי ששומר שבת יקבל את השבת מוקדם. להשתדל להיות שמחים בשבת, שלא תהיה עלינו כמו עול, אדרבה השבת זה אור לנשמה, אור לנפש, אור לשכל. אמרו חכמים (שבת קי"ח ע"ב) אם שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתם מיד נגאלים, וזה מאמר של רבי שמעון בר יוחאי.

כל אחד ישים הדברים האלה בלבו. להפסיק את המחלוקות והנרגנות, בין חרדים לחרדים, בין חרדים למזרחניקים, ובין חרדים לחילונים. כולנו אחים, "כולנו בני איש אחד נחנו" (בראשית מ"ב ו"א). ובעז"ה נזכה לגאולה שלימה עוד השנה, ונראה בביאת משיח, "מלך ביופיו תחזינה עינינו" (ע"פ ישעיה ל"ג י"ז), אמן ואמן.

2 מעמדי תפילה בערב ראש השנה

הצטרפו לציבור המושפע אשתוק

בעמקה לזיווגים הגונים

ובערב ראש השנה יעלו שליחי יד לאחים לציון התנא יצחק בן עמיאל בעמקה ותפילה עבור מנוחבי השחר לזיווג הטוב בקרב

ותפילות בעמקה יישמשו בל"ו בכל ערב ראש חודש, חודש חודש עד למציאת הציבור

בברדיטשוב לשנה טובה ומתוקה

בערב ראש השנה יעלו שליחי יד לאחים לציבור יד יצחק בברדיטשוב ממשון על ישראל ותפילה עבורכם ועבור יקיריכם למנוחה בנורדתה, בראשית אמתה לדים טובים ושנה טובה ומתוקה

ותפילות בברדיטשוב יישמשו בערה בכל ערב ראש חודש, למשך שנה שלמה

מסירת שמוז עד יום ראשון ערב ראש השנה בשעה 12:08 בצהריים

למסירת שמות חיינו עכשיו למוקד יד לאחים:

1-800-620-640

יד לאחים - לא מוותרים על אף יהודי

”

זהו רצון שחפץ ה' בידם יצלה
ובזכות השתדלות והזהירות
בשמירת קדושת המחנה נזכה
לחזק רוח הטהרה בישראל.

הדרן, להתחבר לכל מה שאתה צריך!

המכשירים הטובים ביותר, המחירים הטובים ביותר, הגלישה המהירה ביותר, ההגנה הטובה ביותר, השירות הטוב ביותר, אתה חייב את זה לשנה חדשה, אתה חייב את זה למשפחה שלך, אתה חייב את זה לעצמך.

לפתרונות נוספים גם בהתאמה אישית. ***3230**
sales@hadran.net חייגו למוקד הדרן:

אשכול הכופר על פרשת השבוע

מתורתו של מורנו ורבנו מרן הגאון רבי רחמים חי חזקיה הכהן זצוק"ל
ראב"ד גרנא ומגדולי ראשי הישיבות שבה מתוך ספר "תורת רחמים"

פרשת נצבים

(כ"ט, י"ג-י"ד) ולא אתכם לבדכם וגו' ואת אשר איננו פה עמנו היום כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים. נראה לפרש דהנה הנס של יציאת מצרים הוא ג"כ לדורות הבאים וכמ"ש המגיד ואילו לא הוציא וכו' עדיין אנחנו ובנינו וכו'. והנה השי"ת תלה חיוב קיום התורה ביציאת מצרים וכדכתיב (שמות כ"ב-ג') אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים לא יהיה לך וגו', וכן אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים וגו' וכהנה רבות. והטעם הוא דמי שהיה עבד שכמעט רחוק מאד להיות בן חורין ובא אחר ושחררו מחייבי הוא מצד השכל להיות לשני לעבד עולם לקבל את עולו ולעשות רצונו כאשר יגזור עליו תחת הטובה אשר עשה לו.

וזהו **ולא אתכם לבדכם וגו' ואת אשר איננו פה עמנו היום** דהיינו לדורות הבאים, ואם תאמר מאיזה טעם יחייבו הדורות הבאים בעול התורה והמצוות הלא יש להם פתחון פה לומר דלא חלה עלינו קבלת אבותינו ואין אנחנו מחוייבים ללכת בעקבות אבותינו, לזה אמר **כי אתם ידעתם את אשר ישבנו וגו'** וגאל אותנו השי"ת וגאולה זו היא גם לדורות הבאים דאילו לא הוציא וכו' עדיין אנחנו וכו' ומטעם זה מחוייבים בתורה גם דורות הבאים.

ובזה מובן מאי דכתיב ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת וגו' על אשר עזבו וגו' בהוציאם אותם מארץ מצרים, ר"ל בדורות האחרונים אשר לא קיימו את דברי התורה יתמהו הגוים על מה עשה ה' וגו' שאם אבותינו הקדמונים מטוב רצונם קבלו עליהם התורה אלו הדורות הבאים לא קבלו ויכולים לומר אי אפשר בקבלת אבותינו, ואמרו על אשר עזבו וגו' בהוציאם אותם מארץ מצרים, וכיון שגאלם מארץ מצרים בכלל הגאולה גם לדורות האחרונים וא"כ מצד הדין מחוייבים לקיים ולקבל עליהם את עול מלכותו יתברך ואין להם שום טענה לפטור את עצמם ולפרוק עולו מעליהם.

ובזה יובן טעם נכון למה שצוה השי"ת לזכור יציאת מצרים ולספר ענין זה

לבנינו כדכתיב (שמות י"ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר וגו' מה שלא מצינו בשאר כל הנסים שעשה עמנו. והענין הוא כדכתיבנא דנס יציאת מצרים שייך לכל הדורות הבאים וע"ז ראוי להגיד לבנינו הנס של יציאת מצרים כדי שלא יפרקו עול מצות ויאמרו שאין אנחנו מחוייבים לקבל עול תורה כאבותינו, לא כן בשאר הנסים כמו המן והשליו ונתינת ארץ ישראל אינם כדאי לחייב את דורות הבאים משום שגם ישראל עצמם היה להם ממון רב ויוכלו לקנות וגם אינם צריכים לקחת ארץ ישראל ויאמרו בניהם שאין זה הכרח שיקבלו עליהם עול תורה רק הם מטוב רצונם קבלו ואין אנו מרוצים בקבלת אבותינו וכו'.

(כ"ט, כ"ח) הנסתרות לה' אלוהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות וגו'. נראה לפרש עפ"מ"ש הרב ראש דוד ז"ל על פסוק (דברים ל"ב ד') הצור תמים פעלו וגו' אל אמונה ואין עול וגו' שאנו רואים שהקב"ה משלם שכר המצוות לצדיקים בעולם הבא ועונש העבירות בעולם הזה ולרשעים בהפך שמשלם להם שכר המצוות שעושים בעולם הזה ועונש העבירות בעולם הבא ואין זה עול בחיקו יתברך ח"ו, כי במדה שאדם מודד בה מודדין לו (מגילה י"ב ע"ב) שצדיק עושה העולם הבא לעיקר והעולם הזה לטפל ולכן משלמים לו שכר מצותיו במקום שלבו חפץ ע"ש. וז"ש הנסתרות לה' אלוהינו במה שיקשה לכאורה למה יקח הצדיק שכר מצותיו בעולם הבא וכו' והרשע בהפך, אבל אין לנו עסק בזה כי כל דרכיו משפט ובודאי הדין דין אמת ומי יעמוד בסוד ה', אבל מ"מ והנגלות לנו ולבנינו שיש לנו בזה טעם נגלה והטעם הוא עד עולם, שהצדיק כל עסקו בעולם הזה הוא לצורך העולם הבא ולכן בודאי ניחא ליה להניח השכר עד שיגיע לעולם הבא וזהו **"עד עולם לעשות את כל דברי התורה"**, דממה שהוא עושה את כל דברי התורה הזאת לצורך עולם הבא גלי אדעתיה דניחא ליה להניח השכר עד עולם דהיינו עד עולם הבא.

(ל', ט"ז) אשר אנכי מצוך היום לאהבה את ה' אלהיך ללכת בדרכיו וגו', כי המצות נחלקים לשני חלקים חלק הא' מצות שבין אדם למקום וחלק הב' מצות שבין אדם לחברו, וזהו **לאהבה את ה' אלהיך** זה במה ששייך למקום, **ללכת בדרכיו** מה הוא רחום וכו' זה במה ששייך בינו לחברו. ובזה יובן כוונת הכתוב בפרשת עקב (דברים ח, ו) ושמרת את מצות ה' אלהיך ללכת בדרכיו וליראה אותו וכו'. א"נ ללכת בדרכיו וליראה אותו במה שידוע מדברי רז"ל (שבת קל"ג ע"ב) על פסוק (דברים כ"ח ט') והלכת בדרכיו מה הוא רחום וכו' וכן אמרו רז"ל שהקב"ה נאה דורש ונאה מקיים כל התורה כולה אך דבר אחד יש שאין אנו יכולים ללמוד מהקב"ה והוא ענין היראה וההכנעה, כי הקב"ה כולי עלמא דיליה והוא אדון הכל ולא שייך בו כלל ענין היראה וההכנעה ח"ו. ובזה פירשו המפוז"ל (מגילה כ"א ע"א) כוונת הכתוב (דברים י"ב) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו' כי שאר דברים אנו למדים מהקב"ה לא כן ענין היראה, וזהו שאמר **ללכת בדרכיו** בכל דבר אפ"ה וליראה אותו אע"פ שאינה שייכת בהקב"ה וכו'.

(שם) **לאהבה את ה' אלהיך וגו' וברכך ה' אלהיך בארץ אשר אתה בא שמה לרשתה**. היא ארץ העליזנה העולם הבא אשר יבא אליה האדם אחרי סילוקו לרשתה כמו ירושה שאין לה הפסק עולם שכולו טוב וארוך. ובזה יובן כוונת הכתוב בפרשת עקב (דברים ח' ז') כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה היא העולם הבא עולם שכולו טוב ארץ נחלי מים (בב"מ דף ק"ג) נהרי דאפרסמונא דכיא הזוכה להם האדם ע"י עסקו בתורה ומצוות, וזהו עינות ותהומות שהתורה נמשלת למעין באר מים חיים וגם נמשלת לתהום, על דרך ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים (איוב י"א ט'). ונדוע שיש ב' נסיונות לאדם והם נסיון העוני ונסיון העושר, כי העניות מעברת אדם על דעת קונו, וגם העושר מסיר האדם מעבודת ה' כענין ורם לבבך וגו' (דברים ח' י"ד) וכן שלמה המלך ע"ה אמר (משלי ל' ח')

(ט') ריש ועושר וגו' פן אשבע וגו', ומי שעברו עליו ב' נסיונות אלו ועודנו בצדקו ודאי שזוכה לעולם הבא. וז"ש יוצאים בבקעה ובהר שמה שהשיג חיי עולם הבא וי"ג נחלי דאפרסמונא הוא יוצא ע"י שנתנסה בבקעה הוא נסיון העוני ובהר זה נסיון העושר וכו'.

(שם) **לאהבה את ה' אלהיך וגו'**. רמז לת"ח הרמוז ב"את" כנודע, והכוונה לאהוב הת"ח ולהחזיק בידו וע"ז יזכה לתחית המתים כדאיתא בגמרא דכתובות (ק"א ע"ב כל המשתמש באור תורה אור תורה מחיהו) וזהו כי היא חייך וגו'.

(ל', כ') **לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו וגו'**. זה קיום המצוות דבכלל האהבה אינו סותר דבריו. **ולשמוע בקולו** זה לימוד התורה דכתיב בה (שמות י"ט) והאלוהים יענוו בקול. דשניהם צריכים דלא עם הארץ חסיד וכן לימוד תורה בלא יראה אין התורה מתקיימת וע"י שנים אלו יקנה שלמות ותהיה נפשו אדוקה ודבוקה בהשי"ת לבלתי ידח ממנו נדח, וזהו **ולדבקה בו**. א"נ **לאהבה את ה' אלהיך** אלו מצוות עשה **לשמוע בקולו** אלו מצוות לא תעשה **ולדבקה בו** זו חסידות ולפנים משורת הדין שמי שהוא יושב לפני המלך ממש יזהר במצות המלך בדקה מן הדקה יותר ממי שאינו יושב לפניו.

(שם) **לשמוע בקולו ולדבקה בו וגו' לשבת על האדמה אשר נשבע וגו'**. כי ישיבת ארץ ישראל גורמת קיום המצוות בקדושה וטהרה כראוי כנודע.

ראש השנה

העדתי בכם היום את-השמים ואת-הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך. בימים אלה שהם ימים נוראים ימי הדין והמשפט אשר בהם נדון האדם אם לחיים או למוות בר מינון, וכל מה שעתידי לבא עליו באותה שנה הן לטוב הן למוטב, צריך האדם לחוש לנפשו מאד ולשוב בתשובה שלמה מעומק לבו ויתחרט חרטה גמורה על כל מה שעבר עליו מהעונות, ויציייר בעיני רוחו באם היה צריך לעמוד מחר למשפט אצל שופט בשר ודם כמוהו על איזו עבירה על

והסליחות. ואחר כך הלכתי לשכונת הנוצרים והערתי אחד מהם ושאלתי אותו אם הוא מעוניין לשתות כוסית עראק, ויאמר לי "חן חן לך חייטני!" ונתתי לו כוסית וחטף אותה מידי וגמע אותה בגמיעה אחת וביקש עוד כוסית, וכן הלכתי לעוד כמה נוצרים והזמנתי אותם לשתות כוסית וכולם רק פקחו עיניהם בעוד הכוסית בידם יבלעוה ומבקשים עוד כוסית. ואז באותה שעה מצאתי פתחון פה לסתור הקטיגוריא שלמעלה, ודברי הסניגוריא שאמרתי להראות את יקרת מעלתם של ישראל לעומת אומות העולם נתקבלו בזרועות פתוחות בשמים ונתבטלה מעליהם הקטיגוריא הגדולה שהיתה מתוחה עליהם ח"ו.

מכאן נלמד לדבר תמיד סניגוריא על ישראל ולא להפך ח"ו, וכן יש לנו להזהר מאד מאד מהעונות ולשוב בתשובה שלמה על העבר ובמיוחד בימים נוראים אלה שהתשובה מתקבלת ביותר כידוע מדברי רבותינו ז"ל.

כתפיו בשעה כזאת של אמירת סליחות וכל הקהל מחכים לבואו. דעו לכם אחי ורעי כי ראיתי קטיגוריא גדולה בשמים על ישראל ב"מולא יכלתי לבטלה ולדבר עליהם סניגוריא רק ע"י תחבולה שעשיתי להראות מעלתם של ישראל ביחס לאומות העולם, והוא שלקחתי על כתפי כד מלא י"ש והלכתי ליהודי אחד והערתי אותו משנתי והזמנתי אותו לשתות כוסית עראק, והשיבני בפליאה גדולה כיצד אני מזמין אותו בשעה כזאת לשתות עראק והוא עדיין לא התפלל שחרית והרי אסור לשתות שום משקה חריף לפני הסליחות ולפני התפילה, והפצרתי בו בכל זאת לשתות כוסית קטנה ולא הסכים בשום אופן. ושוב הלכתי ליהודי אחר והזמנתי אותו לשתות וגם הוא סירב בכל תוקף לשתות משקה חריף לפני הסליחות והתפילה, והסתובבתי עוד עם הכד על כתפי על כמה בתים של אחינו ישראל ושום אחד מהם לא הסכים לשתות לפני התפילה

מקבל עליו תשובה שלמה על העבר ומקבל עליו מעתה ומעכשיו ללכת בדרך הטובה והישרה לקיים מצותיו של הקב"ה ולעסוק בתורה וגמילות חסדים וכו', כמו שמצאנו מעשה [מאורות הגדולים דף י"א ע"א] ברבינו הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב שפעם אחת בערב ראש השנה נקהלו כרגיל הקהל בבית הכנסת באשמורת הבוקר לאמירת סליחות והיו מחכים לבואו של הרב הקדוש הנז' שהוא היה השליח צבור שלהם. לאחר שבושש הרבה שלא כדרכו ולא בא, הגיע לבית הכנסת יהודי אחד שסיפר כי ראה את הרב הולך בשוק ועל כתפיו כד מלא י"ש [עראק], והתפלאו הקהל מאד מה ענין ליי"ש בשעה כזאת שעת אמירת הסליחות שכל הקהל מכונסים בבית הכנסת ומחכים לו. ביני ביני הגיע הרב והתחילו מיד באמירת הסליחות בקול רם ובהתלהבות ושמחה גדולה, ולאחר סיום אמירת הסליחות שאלו אותו תלמידיו מה הפשר ענין כד הי"ש שראוהו אנשים מתהלך בשוק והכד על

החוק, כמה יהיה האדם פוחד וחושש מתוצאות המשפט שמא יגזרו עליו מאסר או קנס כספי גבוה, ובמיוחד אם העבירה היא עבירה חמורה שאפשר שיגזרו עליו מאסר ארוך וממושך או אולי אפילו עונש יותר כבד מזה, כמה ישתדל ויתאמץ האדם להתכונן למשפט ע"י יצוג משפטי הולם באמצעות עורך דין גדול ומפורסם, אפילו על עבירה קלה אם יש באפשרותו וכל שכן וקל וחומר על עבירה חמורה וכאמור, ואיך כשהוא עומד בפני משפטו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שיתקיים ביום ראש השנה אשר בו נידון האדם אם לחיים או ב"מ למיתה, אם לבריא או להפך, או לעושר או וכו', אינו שם על לב ועולם כמנהגו נוהג, לכן על האדם להתבונן לרגע ולהגיע למסקנא הנכונה והברורה והיא להכניע את לבבו הערל ולהתחרט על העונות שעשה ולקבל על עצמו שלא לשוב לכסלה, ויבקש מחילה וסליחה ויתחנן בפני בורא עולם שידינהו לטובה ולברכה תחת אשר הוא

"פתח שפרי שמים לתפילתינו"

היעד המבוקש
פתיחת ההיכל
ביום כיפור
חובות חיים

כל התורם 1040 ₪
(עד 10 תשלומים)

יתברך הוא וכל משפחתו ע"י רבני הישיבה ביום הכיפורים, בזמן פתיחת ההיכל של: "כל נדרי", שחרית, מנחה ושעת הנעילה.

משרדי הישיבה | קו בית נאמן

לפרטים: 08-6727523 | 079-9270505
או באתר הישיבה: yhr.org.il

ילדי גאלה

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה
בית נאמן לילדים מתוך שיעוריו של מו"ר ראש הישיבה שליט"א

גליון 84

הלכה נאמנה

או בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
(נא לציין שם, טלפון וכתובת)

עושה קדוש והמוציא, יאכל פת כזית או כביצה, ויביא מיד את הסימנים המלוחים. ואת הסימנים המתוקים ישאיר לאחר הסעודה. פעם בבינתנו היינו אוכלים את הכל ביחד, אבל אחר כך כשמיביאים את הארוחה של החג כבר כלם שבעים, כי אחרי שאדם אכל תמרים ומינים ודבילה וכל מיני דברים פאלה, זה מתוק יותר מדי ומכביד עליו. לכן תשאיר את המתוק בסוף. אחרי זה מביאים פרת'י וכו'. (גליון 31 אות י"ט, וגליון 81 אותיות ל"ו ול"ח, וגליון 126 אות י"ב).

ה. הגר"א (מעשה רב סי' ר"י) אומר שלא לאכל ענבים בראש השנה, ולא יודעים מה הטעם שלו בדיק. אומרים בשם החזו"ן איש, שהטעם הוא בגלל שהענבים שהיו בזמנו בולגאי היו תמוצים כי הם היו בסר ועדין לא בשלו בימי ראש השנה. ויש אומרים שהטעם בגלל שענבים לפי אחד הפרושים זה אחד מהפרות של עץ הדעת, שהרי יש כמה פרושים בגמרא (ברכות דף מ' עמוד א') ובמדקדש (בראשית רבה פרשה ט"ו אות ז') מהו עץ הדעת: יש אומרים אתרוג, יש אומרים חטה, יש אומרים ענבים, ויש אומרים תאנים. אבל הקשו: אם כן למה הגר"א החמיר רק בבנים ולא בתאנים? (ובאתרוג נגיד שלא היו מביאים אותו בראש השנה, אבל מה נגיד בתאנים?). ולכן צריך לומר טעמים אחרים. ובכל אופן פה החיים (סי' תקפ"ג אות כ"א) אומר שזה דוקא ענבים שחורים, אבל ענבים לבנים אפשר לאכל. (גליון 31 אות כ"ד).

מפסיקה בינינו ובין אבינו שבשמים, ואם היה לנו כח להתפלל והתפלה שלנו הייתה מתקבלת, כמה דברים טובים היינו מקבלים! אבל בעונות יש חומה מפסקת, ולכן על ידי התרעה הגדולה הזאת תפל החומה תחתי, וקנה נהיה קרובים יותר לקדוש ברוך הוא, "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו, פה אלקינו בכל קראנו אליו" (דברים פרק ד' פסוק ז'). (גליון 30 אותיות ז' - ט').

ד. איך מתחילים את הסימנים בליל ראש השנה? יש מתחילים אותם בתמרים, כך כותב הבן איש חי (שנה א פרשת נביאים אוד"ה) ועוד כמה פוסקים. למה? כי התמרים קודמים לכלם, לכן מתחילים בהם ואומרים "שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו". אבל מי שיפתח בהר"ן (סוף ראש השנה דף "ב עמוד א' מדפי הר"ף) יראה כתוב שהיו מביאים לרב האי גאון בליל ראש השנה סל מלא פרות וירקות, ופושט ידיו ולוקח קדם כל את ה"קרא" שזו הדלעת, ואומר "שתקרע רע גזר דיננו, ויקראו לפניך ויזיתינו". לכן אנחנו מתחילים בקרא. ואם תאמר לי: הרי התמרים קודמים? זה לא קשה, כי כל הסימנים המלוחים האלה כמו הקרא והכרתי והסלק וראש כבש וכו', כלם נחשבים "דברים הבאים מחמת הסעודה" ולא מברכים עליהם. ולכן אחרי שאדם

א. המנהג שלנו בתקיעות פך: שלושים קולות מיושב, שלושים קולות בלחש של מוסף, שלושים קולות בחזרה של מוסף, ועשרה קולות האחרונים בקדיש לפני "תענו ותעטרו", וסך הכל זה מאה קולות. ולכן אומרים מזמור "כל העמים תקעו כף" (תהלים פרק מ"ז) "כף עולה בגימטריא מאה".

ב. יש עושים את העשרה קולות האחרונים בקדיש לפני התקבל, וכך **אבא** זצ"ל היה עושה, כשמגיע לתקבל היה תוקע שם. אבל בארץ ישראל נוהגים לתקע לפני "תענו ותעטרו", למה? כי תענו ותעטרו זה כמו לתקבל, ולכן לפני תענו ותעטרו אומרים את העשרה קולות האחרונים.

ג. ואחר כך תוקעים "תרועה גדולה", דהיינו תרועה אחריה לפני "ברכו" של "עלינו בשבח". וזה זכר לתרועה הגדולה שהפילה את חומות יריחו, ויזריעו העם תרועה גדולה ותפל החומה תחתי" (יהושע פרק ו' פסוק כ'), ואף שהחומה היא כבר נפלה ונעלמה, אלא שיש חומה

חידה

(תשובה לחידה נמצאת בעלון הפוכה)

בתחילה נאסר אח"כ הותר ולבסוף נפלה בו המחלוקת.

פתרון החידות מהגליון הקודם:

פתרון החידה: תרגלת שהצטמקה ראתה לא מפחד אדם, אלא מפחד ברקים או רעמים (שבאים מהשמים). כשרה. **הזוכה:** משה נתן עשור - בית שמש

פתרון מי בתמונה: הגאון רבי גבריאל ציר שליט"א מחבר ספר "נטעי בגריאל" עם רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א. **הזוכה:** נחמן בצאלה - ירושלים

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (נא לציין שם, טלפון וכתובת) | נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

מילל), ואם כן מה שאנחנו קוראים "שברים" זה למעשה אחד הפרושים בתרועה של התורה, דהיינו "גננחי גנח". ולכן תקנו רבי אבהו לעשות שלשים קולות מיושב (והולקים רב האי גאון והרמב"ם אם רבי אבהו הסתפק ממש, או שהיו בזה כמה מנהגים ובא רבי אבהו ותקנו לעשות את כלם), וזה מה שאנחנו עושים בין שחרית למוסף. ולמה הם נקראים מיושב? כי הקהל יושבים בהם. ואמנם היום יש נוהגים שגם הקהל עומדים, אבל זה לא חובה, אלא התוקע עומד והשאר כלם יושבים. ולכן הם נקראים "מיושב". ואחר כך תקנו לתקע שוב על סדר הברכות במוסף, למה? כי היו צריכים לעשות את התקיעות בחזרה של תפלת שחרית, ובאמת בעבר תקעו בתפלת החזרה של שחרית, אבל האו"בם הרומאים שמעו תקיעות, השתגעו ואמרו: "הנה עוד פעם היהודים מורדים בנו" (וזה היה פנאיה אחרי תקופת פר כוכבא), אז הם באו לבית הכנסת והתחילו לפרע פרעות ביישראל, ולכן רבותינו אמרו: "נדחה את התקיעות אחרי קריאת שמע ועמידה של שחרית, שאם יבואו הרומאים, יראו שאנחנו עוסקים בתפלה שלנו ולא עושים שום דבר, אבל אם נתחיל תקיעות כבר בתפלה הראשונה אז הרומאים היו מתחילים לפחד ומתנפלים עלינו", ולכן תקנו לעשות את התקיעות אחרי תפלת שחרית. אבל תקנו עוד פעם תקיעות על סדר הברכות בחזרה של מוסף. (גליון 30 אותיות ב' - ו', י"ד, ט"ו, וגליון 80 אות י"ט, וגליון 127 אות ה').

המצוה העקריית ביום ראש השנה היא התרועה, וכמו שכתוב: "יום תרועה יהיה לכם" (במדבר פרק כ"ט פסוק א'). וכמה תרועות עושים? חכמים למדו מהפסוקים (ראש השנה דף ל"ג עמוד ב') שצריך שיהיו שלש תרועות, וגם בכל תרועה צריך שיהיה פשוטה לפניך ופשוטה לאחריך, כלומר תקיעה לפניך ותקיעה לאחריך, כי "פשוטה" הפונה קול פשוט דהיינו תקיעה, והתרועה זה קול מסקל. ובניחא יוצא שיש בראש השנה תשע תקיעות דהיינו תר"ת תר"ת תר"ת. וכך אמר רבי יוחנן בגמרא (ראש השנה דף ל"ד עמוד ב'): שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום יצא די חובה, מה זה תשע תקיעות? תקיעה תרועה תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה.

אבל הגמרא (שם עמוד א') אומרת: רבי אבהו תקנו בקיסי שיתקעו תשר"ת תשר"ת תר"ת, למה? כי יש לנו ספק מה זה התרועה של התורה, שהרי "תרועה" פירושו קול של אדם שבור, כמו "תרעם בשבט ברזל" (תהלים פרק ב' פסוק ט'), ויש ספק אם זה "גננחי גנח" או "לולזי ליל", מה הפונה? "גננחי גנח" זה לשון גניחה, ופירושו שאדם גונח על חטאיו ועל השנים שעברו. "לולזי ליל" זה לשון יללה, כמו נשים שמיללות בשעת צער.

אז אם נאמר "גננחי גנח" זה השברים, כדרך החולים המארכים בגניחותיהם" (כך לשון רש"י בגמרא שם), או-או-או. ואם נאמר "לולזי ליל" זה תרועה אחת ברצה, טו-טו-טו-טו. ומהו פאו השמות "שברים" ו"תרועה", שהרי בתורה אין שברים אלא רק תרועה, והתרועה הזאת יכולה להיות או שלשה קולות מפסקים (ואפשר לעשות ארבעה בתמשה קולות, אבל לפחות שלשה) וזה השברים שלנו, או תרועה שכלה מחלקת לקולות קטנים ברצה וזה התרועה שלנו, (והאפשרות שלשית, שתועה זה שניהם ביחד, כי אדם גונח ואחר כך

עור: הר"ג ר שמאלעיאן שליט"א

לחצו תספור

אותו למה עשה יום הלדת? (כי הליתאים לא עושים יום הולדת, רק החסידים), אמר להם: "אני אגיד לכם, כתבתי ספר בגיל עשרים ויש על אסור לשון הרע, והוא מיסד על הפסוק 'מי האיש החפץ חיים אהב למים לראות טוב, נצר לשונך מרע וישפתיך מדבר מרמה' (תהלים פרק י"ד פסוקים יג-ד). אבל אמרתי: מי יודע אם אחיה שנים רבות? אולי ה' נתן לי מעט שנים חס וחלילה, ואז אנשים יאמרו: 'הנה אתה לא דברת לשון הרע ולא הארכת ימים', אף אני יכול לדבר על זה! לכן עכשיו שהגעתי לגיל שמונים מגיע לי לעשות שמחה, כי התקיים בי הפתוב: 'מי האיש החפץ חיים אהב למים לראות טוב, נצר לשונך מרע וישפתיך מדבר מרמה', והוא חי תשעים ושלש שנים מינימום, ויש אומרים שחי מאה שנה ומעלה. ולכן אדם יזהר מלשון הרע וכל שכן משנאת חנם. (עלון מספר 54 אות י"ח והערה 18).

אני זוכר שפעם שכבתי בבית חולים "בית לוינסקי" (בשנת תשל"ד). איפה אפטר היה למצא או ספר **ביעי אמר!**? "ויחפשוהו ממטמונים" (על פי איוב פרק ג' פסוק כ"א). אבל הביאו לי פרק אחד של **ביעי אמר מהרב צבאן** זצ"ל, שהיה מדפס על גיר עתון שחור כפחם... אבל אפטר ללמוד בזה. חברי החדר שלי היו הולכים בליילה למסבות וכדומה, ואני לא הולך לשם אלא יושב ולומד בשתיבה **ביעי אמר**, ואמרתי: אני עוסק בתורה והם עוסקים בעניינים שלהם. אבל כשחזרו הסתכלתי על הפנים שלהם לראות אם יש להם שמחה, אבל לא היה בהם שום שמחה, אלא פניהם היו כבויים, מה יש לכם? לא הנחתם? אבל לא שוו כלום... **אבל התורה זה אחרת, כי תענוג ללמד "ביעי אמר" ולראות כל נושא אף הוא מביא אותו מהמקורות הראשונים והאחרונים. בשיפה ברורה ובהירה.** (גליון 85 הערה 28).

פעם היה מעשה בתוקע שלא זכר לתקע, והיה שם **הרב מרדכי אליהו** זצ"ל, וראה שהוא מנסה ולא יכול לתקע טוב. לקח את השופר והתחיל לתקע. אבל אמר בלבו: "עכשיו אני מתפחד בקלון חברי". אז אחרי שתקע כמה קולות אמר: "זה שופר קשה", ושם אותו בצד. בזה קדם כל הריוח שלא הפסיק בין הברכה לתקיעה, כי הנה הוא תקע מיד. וגם הריוח שאחר כך החזיר אותו לתוקע שיתקע. והוא התפלל בלבו: "הי רצון שישתתהר ויתקע טוב", וכך היה. (שם הערה 32).

צריך להזהר מפעם, ובמיחד בראש השנה, כי להתחיל את השנה עם פעם זה דבר גרוע מאד. הרמב"ם (פ"ב מהלכות דעות ה"ג) כותב "כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה" (אמנם זה לא נמצא במקרא, אלא כתוב רק "המקור בנגדו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והפאו מעותיו בחמתו, והא געניק עובד עבודה זרה" (שבת דף ק"ה עמוד ב'), ולא כל הפועס. אבל הרמב"ם כתב ככה. וכך כתוב גם בזהר (בראשית דף כ"ז עמוד ב' ועוד). ובמיחד בראש השנה. אומרים על המקביל **רבי יהודה פתיא** זצ"ל שפעם אחת בליל ראש השנה, אחרי שהכין את הקדוש, בא מישוהו ודחף את השלחן ונשפך היין, אז אמר להביא יין אחר. אחר כך הכין את המרק, בא התחיל ונשפך הכל. אחר כך הביאו את הבשר, ובאה חיה אחרת ואכלה את זה. אשתו אמרה לו: "הרב, השנה הזאת תהיה לנו שנה נוראה, זה נשפך וזה נאכל" ("ימת או נשבר או נשפה אין ראה" (שמות כ"ב ט)). אמר לה: בזכות שאנחנו מבקלים על זה ונשמחים בזה, הקדוש ברוך הוא יכתב לנו ידוקא שנה טובה ומברכת. וכמו שאמר ככה היה. ה' רוצה שנגן ישראל יהיו שמחים בראש השנה. וכך כתוב בטור (סוף סימן תקפ"א) שלוקבים בגדים לבנים בראש השנה, ושמחים ובטוחים בקדוש ברוך הוא שיכתב לנו שנה טובה. (גליון 32 אות ד', וגליון 80 הערה 37, וגליון 127 אותיות "א ו"ג)

היה מעשה ביהודי אחד שהיה חזן פאן, וישלש עשרה שנה לא היו לו ילדים. שנה אחת הוא קנה את ההפטרה ביום הראשון של ראש השנה, והוא קורא את ההפטרה: **ותדוד נדר ותאמר ה' צבאות אם ראה תראה פעני אמתך וזכרתני ולא תשפח את אמתך, ונתתה לאמתך זרע אנשים, ונתתיו לה' כל ימי חיו ומורה לא יעלה על ראשו"** (שמואל א' פרק א' פסוק י"א). הוא קורא את זה ובוכה, ואשתו הייתה בעזרת נשים והיא בוכה משם, ואחר כך כל בית הפנטס בכו אתם בחד. ובאותה שנה נולדה לו בת! בת יחידה לא יותר מגיה. (בכשיהי הגיעה לגיל שנים עשרה הוא עשה לה מסכה פאן בבני ברק והזמין אותי). ומזה תלמד מהו כח של תפלה, שתדע שהתפלה שלך בוקעת רקיעים, ואם התפלה בדקעות אין כמותה, "כי שמע ה' קול בכי" (תהלים פרק ו' פסוק ט'). (גליון 31 אות ט).

החפץ חיים כתב ספר שלם על אסור לשון הרע, ובגיל עשרים ויש גמר את הספר, אבל בלי שידע את שמו של המחבר, אלא היה הולך לבנים ואומר להם: "אני המחבר ונתכתב לי הסכמה אבל בלי לגלות את שמי". ואחרי שנים נתגלה שהוא המחבר של חפץ חיים וימנה ברורה וכי. וכשהגיע לגיל שמונים עשה יום הולדת בשמחה גדולה מאד, ושאלו

פרדיון נפש

לאור הסכנות האורבות לפתחנו ח"ו ראוי מאד לערוך פרדיון נפש בערב ד"ה ובערב וזה"ב, וכפי הבטחתו של רבנו חיים ויטאל תלמיד האר"י הקדוש העושה כן מובטח לו שמשלים שנתו

עיון להרב שמן ששון ז"ל ברף קל"ג סוף ע"ה שהביא בשם ספר הכוננות של הרב מאיר בחיאי ז"ל שקיבל מרבנו הר"י זילנא זל"ה כתוב בגליון בספר בית מורד שמורנו **הרב חיים ויטאל** ז"ל היה נוהג בכל **ערב ראש השנה** לעשות פרדיון נפש באופן זה, והוא שבערב יום ראש השנה היה מונה הק"ס פרוסות לפדיון נפש מניין בלבד והיה שומרים, ואחר כך **בערב יום הכיפורים** היה עושה הפרדיון עצמו, ושומרים **ובערב סוכות** היה מתלקס, וזה כוננת הדברים על זה שכתוב בספר הכוננות, שמהר"ז ז"ל בערב סוכות היה מחלק הקופה, והכוננה על קופה זו של פדיון נפש ולא שהיה גבאי (צדקה) והעושה פרדיון באופן זה כדברי המשפטים מהר"ז עד כאן.

המעוניין במדיון בעבור 68 ש"ח לכל נפש
 יחקשר לטל. 050-7367756

ע"ש הרה"ג
 רבי דוד עידאן זצ"ל
 ובנו החה"ש
 רבי שמואל עידאן זצ"ל

כל ההכנסות יועברו למשפחתו בני תורה בטרם סוכות כמובא במקורות

סוכות לויתן

למהדרין מן המהדרין

**הגיע הסכך שכולם חייכו לו!
 עלי דקלים בהכשר הרב לנדא**

סוכה חזקה במיוחד
 קיימת אפשרות ל-5 עמודים.
 ניתן להשיג חלקים להגדלה לסוכה קיימת
 כיסוי לסוכה מהודר עם חלונות לאוויר.
 ניתן להשיג סוכה בגובה 2.30 מ'
 עם הלון מיוחד מסיבב לסוכה.

פוטנטי!
 בסכך עלי דקלים יש כיסים מאוחו חומר
 להשחלת המקלות.
 הסכך יושב על הסוכה ולא רואים את
 המקלות

הסכך היחיד
 בהכשר הרב לנדא

הפצה ראשית:
 0556777347 | 0507704880

זמנות ב-SMS: 055-6687768 | הזמנות בפקס: 08-8529770
 הזמנות במייל: www.sukotdiv.com | Sukka770@gmail.com
 מוקד מכירה ראשי: רחוב בן זכאי מול ת"ת וויז'ניץ אשדוד

למוסמכים עד ערב ראש השנה באזור המרכז והדרום הובלה במחיר מוזל

ירושלים

שכונת רמות
391

שכונת טה יעקב
592

כלל שכונת העיר
593

מספר טלפון מוקדם 054-7130554

קרית שמונה
589

נתניה
567

ראם
562

עכו
584

רחובות
562

פתח תקוה
563

רמס"ס
586

צפת
585

אזור שדרות
575

קרית גת
576

שזתם
560

קרית עקרון
562

חדש בקו בית נאמן. שלושה 6 שיעורים בחודש ובאמון מרכזי הפעלה חסימים

הפעלת עלון בית נאמן

קישור ישיר
בקו בית נאמן

אל מפיצי העלון ברחבי הארץ
לחועלת מבקשי דבר ה' ראינו
לצדף כאן את רשומות מפיצי
העלון הראשיים בערים הבות
(רשימה חלקית)

יש להתקשר
לקו 'בית נאמן':

0799-27-0505

ולאחר מכן להקיש את
מספר השלוחה של אותה עיר

הפעלה ראשית מרכז
551

הפעלה ראשית רום
552

אזור כרמי
574

אוסקים
573

בת ים
568

אור יהודה
569

נדרה
564

אילת
578

דימונה
573

אשדוד
571

חולון
565

אשקלון
572

חיפה
580

באר שבע
573

טבריה
581

בית שאן
588

יבנה
577

בית שמש
597

יבנאל
587

ביתר עילית
595

ירושם
573

בני ברק
561

נס ציונה
562

מעלות
582

לני
566

אזור טריטות
575

נופת רמון
573

מודיעין עילית
596

נדידה
583

מעלה ארזים
594

בית נאמן

לכל תומכי וידידי מוסדות
"חכמת רחמים" ועלון "בית
נאמן" ולכל המפיצים והמסייעים
והפרט נמורט
לר' אהליאב הכהן הי"ו
האהראי על ההדפסה וההפצה
תודה רבה ושכרכם כפול מן
השמים
**שנה טובה ומבורכת. כתיבה
וחתימת טובה אכ"ר**

הופיע ויצא לאור

קובץ
ויען שמואל
חלק כ"א
שנה תשע"ח

כולל: תשובות
וחדושים מרביתנו
הנאומים ע"ה
תשובה חדשה ממון מופת"ה הגו"צ יוסף
עב"ל חידושי ש"ס והלכה מבלחט"א מרן
ראשו הישיבה ומעור גדולי הדור שלישי"א וכן
מאמרי ישיבת סאא רחמים הי"ו
(מקובץ מאת סימנים).

לפרטים: 03-5703074
(בשעות הבוקר: 03-5714804)
דוא"ל: inez125@gmail.com

הודעה משמחת
הופיע קונטרס
"בדרך המלך"

זכו מאמר מקיף בדין ש"צ שטעה בעשי"ת
וחתם האל הקדוש, וכן מאמר חזוק פסקו
של מרן מלכא רבנ
הראש"ל זע"א בענין
מי שטעה וחתם מלך
אוהב צדקה ומשפט.
בתוספת חלק מספר
"ויבך משה" מפסקי
הל ברבות למרן
הנאון רבנו כלפון
משה הסוק, ועוד.

ניתן להשיג בטל
054-8484512 | 054-847-9918
או בדוא"ל torateo@gmail.com

צריך

ישועה?

**קנה לך סנגור
ליום הכיפורים!**

72 ש"ח = מניין חסד
עשה חסד עם עמלי תורה
ותזכה לחסד בדין

המעלה הגדולה ביותר לעשות זאת ע"י החזקת עמלי תורה

"תיקון-כרת"

שיעשה ע"י יותר ממנין תלמידי חכמים

שלומדים תורה בתענית דיבור לילה שלם לזכותך,
כולל קריאת תהילים שלם ותפילות מיוחדות למענך.
ובאשמורת הבוקר יערך פדיון נפש לכל שם!

ומה טובו ומה יופיו אם יעשה בתוך עשרת ימי תשובה תיקון הכרת שכתב
רבנו האר"י זלה"ה, שתיקנו שינדד שינה מעיניו להיות ניעור כל הלילה ולא
לישן כלל אלא לעסוק בתורה עד אור הבוקר. (ספר חמדת ימים)

עמלי התורה הם השליחים שלך

בעלות 72 ש"ח לכל נפש

הלימוד יערך ביום חמישי בלילה (אור לה' תשרי התשע"ט)

קו בית נאמן

משרדי הישיבה

לפרטים: 08-6727523 | 079-9270505

או באתר הישיבה: yhr.org.il

ביטוח החיים המשתלם ביותר!

24 שעות
לפני
יום
הדין

שיעורו השבועי של
מרו ראש הישיבה
יתקיים אי"ה

בשעה 23:00

סליחות

והתרת נדרים

יחד עם גדולי הדור!

המעמד יתקיים בבית מדרשו
של הרב, המחודש והמודרך
רחוב עוזיאל 43 ב"ב

שידור ישיר לנשים
אולם גני הזית
רחוב האדמו"ר מקוצק
פינת הרב יצחק ניסים

במוצאי שבת הקרובה, ערב ראש השנה
לאחר השיעור התרת נדרים וסליחות במעמד הרבנים שליט"א

מרו הראש"ל הגאון רבי
אליהו בקשי דורון
שליט"א

מרו ראש הישיבה הגאון
הרב מאיר מאזוז
שליט"א

מרו הראש"ל הגאון רבי
שלמה משה עמאר
שליט"א

לפני התיבה יעבור חזנו של מרו
הרב כפיר פרטוש

המעמד יועבר בשידור חי
ברדיו קול ברמה ובנקודות הלויין